

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
 VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.
 HIRDETÉSEK:
 4-betűsöt petít sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillé.
 Nyitász petít sor 40 fillé.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. ■
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, június 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Elintéztett interpellációk.
- Elmeradt kiakoltatás.
- Boros Vida bucsuja.
- Öngyilkos kereskedő.
- Az ügyvédi kar megbecsülése.
- Nemzetközi Hír p.
- Milliomosok a vádlottak sa-ján.
- Grófnők a laicizáción.

A kalászkok fölött.

Arad, június 28.

Nemzeti ünneppé kellene avatni Péter és Pál szentek napját Magyarországon. Annyira nagy, az egész ország sorsát, az egész nemzeti élet alakulását jelentő nap ez, az aratás beköszöntőjét hirdető. Az egész esztendőben szőjük álmainkat a nagyiparról, a világkereskedelemtől s Péter Pál napján mindig beismerjük, hogy minden attól függ, mit fog adni a föld. Ez a szeszélyes, egyenlőtlenül elosztott föld, amelyből nem is jut mindenkinek, de azért a termésének hatását megérzi az is, akinek nincs belőle egy ásonyomra való se.

Es Péter Pál napkor a földnek, a szántóknak problémái tolnak előtérbe s akkor is ezekkel kellene foglalkozni, ha egyéb körülmények nem tennék aktuálissá. Különös véletlen folytán ép Péter Pál előtt néhány nappal nyújtotta be a pénzügyminiszter a képviselőházhoz, az állami parcellázó bankról szóló tör-

vényjavaslatot, amelynek egyik célja, hogy a nagybirtokok földarabolásánál közreműködjék.

A földet kérő, követelő ostrom elől, tehát az állam se zárkozhatik el. Nő-nő a föld ára; azelőtt holdakban fejezték ki, ma az se ritka, ha azt mondják: „egy kvadrát egy forint”, ami kétezerkétszáz koronát tesz ki kis holdjánál. S ezek a magas árak önként szabadítják fel a latifundiumokat, sőt a holtkézi birtokokat. A nagybirtok, kivált a bérletnél, ily magas ár mellett nem hozza meg a kellő kamatot, míg a kisgazda, aki a maga kezeivel, meg a családjával turja a földet, a megélhetést fölleli mellette. Minden törvényhozási beavatkozás nélkül, a dolgok természetes fejlődése szerint, önként szekularizálódnak a nagybirtokok. A földet átveszi a paraszt, a mágnás meg megy a maga tőkéjével a bankokba, esetleg a borszere, Krausz Simon csoportjához, vagy a mi a leg-egészségesebb: ipart alapítani, a cseh feudálisok példájára. Akármilyen beteges jelenség tehát a földéhség, akármennyi kára a parcellázó spekulációnak, s akármilyen megdöbbentő a földnek egyre növekvő ára: végső eredményben ez vezet a birtok helyesebb megosztásához, sőt, — az ipari fejlődéshez. Az állam beavatkozása mindenestre arra jó, hogy gátatszabjon azoknak a kísérleteknek, amelyek ennek a folyamatnak zavarosában tulságos önzéssel halásztak. De vaj-

jon az állami intézmény nehézkes bürokratizmus tud-e versenyezni a magánvállalkozás fürge, a feleknek kezére járó, üzleti szellemű cselekvés módjával?

Mialatt azonban a birtokosok száma nő, fogy azoknak a birtoktalannak száma, a kik az arató-kaszákat napszámba fogják. Munkáshiány, munkáshiány, nemcsak a szántón, de az iparban, a vállalkozásoknál. Az a sok erő, amit Amerika elnyelt, most hiányzik legjobban. S ha sikerülne is az egyke ellen való küzdelemmel a népességet szaporítani (de sikerülhet-e az?) évek, hosszú évek kellene hozzá, a míg a rendes állapotok valamennyire visszatérnek. Attól még nem kell tartani, hogy nem lesz, a ki a lábón álló gabonát letarolja, — de a hiány egyre drágábbá teszi a munkát. Egy szempontból helyes is ez, hiszen az ország lakosainak keresetét, vagyonát gyarapítja. De a mikor a napszámbér egyszerre emelkedik a földbirtok árával, akkor az ország fogyasztó-népe, a mely eddig is fuldoklik a drágaságban, joggal rémüldezhetik: mi van még hátra?

Társadalom-tudósok, közgazda-próféták előre kiszámítják, hogy bizonyos idők elmúltával mikép és mire fog mindez alakulni; a magyar paraszt filozófiája erre csak annyit mond: valahogy csak lesz, sehogymég sohase volt. Az aggodalmak, a jövőt borító felhők egyelőre eloszla-

Az öreg mosómedve.

Írta: Szomaházy István.

A mosómedvéhez címzett divatüzenet, mely kerek nyolcvan éve állt Sárosberény főterén, egy vizes őszi napon gazdát cserélt: az öreg Schill, a városka közbecsülésben álló polgár, tiszteletbeli városi tanácsos és az orosz-belga biztosító társaság dunántúli főügynöke, négy heti szenvedés után tüdőgümőkórban elhunyt, s az áruraktárt és a közbecsülést a fiatal Schill örökölte utána. A fiatal szót persze nem szabad tulkomolyan venni; az új tulajdonos, aki már maga is az ötvenes éveket taposta, harmincöt esztendeig várt arra a pillanatra, hogy a sárosberényi Schillek trónusát elfoglalja. Mindedig nem igen volt több, mind első segéd, mert szigorú apja hallani se akart afelől, hogy üzletlátsi kiváltságokban részesítse. Rendes, de fukarul kiszabott fizetést húzott, télen fázosan, típegve várta az üzlet előtt édesapját s este csak zárás után távozhatott, ép úgy, mint az üzlet többi, idegen alkalmazottja. Mikor valaha bátortalan célzást tett arra, hogy életének törődött okozója helyett ő fogja elvégezni a tavaszi pesti bevásárlást, az öreg Schill oly csodálkozó arccal nézte végig, mintha azt ajánlotta volna neki, hogy akváriumot csinál a divatüzenet helyén.

— Erre majd ráérsz — mondta — akkor, ha engem valaha a föld alá dugtok. De ebben ne nagyon bizakodj, mert kilencvenéves korom előtt egyáltalában nem szándékozom meghalni...

A jó isten tudja, hogyan történt: az égiek nem respektálták az öreg Schill szándékát, s egy súlyos tüdőgümőkór váratlanul az ügyek élére állította a várakozásban megöszült trónörökös. A fiatal Schill egy ködös reggel — legelőször harmincöt esztendő óta — magához vette az üzlet kulcsait, s mint legitim tulajdonos vonult be a hata/mas áruraktárba. Jó ideig meghatva nézett szét a rengeteg holmi között, ahol atyja csorbitatlan tekintéllyel uralkodott, aztán nagyott lélekezett és hozzákezdett az inventáriumhoz...

Még a leltárkészítés ideje alatt történt, hogy özvegy Schillné a temetőből jövet, egy délután benézett az üzletbe. A tiszteletreméltó matróna egyetlen élőlény volt a földön, aki még az öreg mosómedvét is kordában tartotta; fia, az új mosómedve pedig most is jobban félt tőle, mint valamikor legkegyetlenebb tanítójától.

A gyászborult özvegy sokáig hallgatva nézte a személyzet munkáját, aztán egyszerre odafordult a fiához:

— Mit fogsz tenni az adóssáiddal? — kérdezte szigoruan.

Az új tulajdonos abba hagyta az írást.

— Az adóssaimmal? Valamennyinek kategórikus felszólító-levél megy, s aki nem fizet, azt könyörtelenül átadom az ügyvédnek. Vagy talán azt hiszed, hogy nem kellene bántanom őket?

Az öreg asszonyosság válaszáds helyett tovább kérdezősködött:

— Birónét is bepörlöd?

— Birónét? Azt gondold, hogy Birónét is be kellene pörlődnöm? — mondta a fiatal Schill bizonytalanul.

Habozva nézett az édesanyjára; ez a kérdés láthatólag tulságosan megerőltette az agyvelejét. Biróné már hagyomány jellegével birt a Schill-családban; a két vagy három nemzedék, mely a piactéri üzlet polcai mögött férfivá serdült, ép úgy ismerte a Biróné nevét, akár a Petőffit, Deák Ferencét vagy Garibaldiét. A mosómedvéhez címzett boltban a mitoszok iránt érzett kegyelettel gondoltak mindig az egyetlen sárosberényi courtesane-ra. Az új tulajdonos még matrózruhás fiucska volt, sőt talán a mostani polgármester is madárfészkeket szedett még a Papod sziklái között, mikor a fiatal Biróné a kisváros kávéházait lázba hozta. Egy idegenből ideszakadt megyei irnok hozta magával, aki naphosszat harminc forint havi fizetésért körmölte az aktákat, de a fiatal asszony selyemharisnyákat és párizsi cipőket viselt, s oly bübajos mosolylyal járt a tepehupás sárosberényi járdán, mintha komorna és udvarmester várakozott volna rá az ütött-kopott cserhát-utcai viskóban. Mindenki tudta róla, hogy nem kér lovagi próbákat az udvarlótól, de különös szépsége megzavarta a kis puritánokat; s még az öreg mosómedve is, aki a könnyelműséget nagyobb hibának tartotta a hazaárulásnál, érte követte el hosszú életének egyetlen és soha jóvá nem tenető baklövését. Nem viszonyt kezdett vele — ehhez

nak arra, hogy Péter és Pál napján jó termésnek, vagy legalább is jó közö-
pesnek aratásához foghat a magyar
gazdanép. A fagy kevés kárt okozott;
jég és elemi csapások nem igen pusztítottak a vetésekben. A lábon álló
gabona ugyan még csak igérvény, a
mely már néha megtévesztette a ter-
més becsilket; de a valószínűség a
kedvező eredmény mellett szól. Ezek
a kilátások kettősen széppé teszik a
nyár forró ünnepét, földmives Ma-
gyarország nagy napját, Péter és Pált.

Elintézett interpellációk.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, június 28.

A képviselőház ma harmadik olvasásban is elfogadta a nők éjjeli munkájának eltiltásáról szóló törvényjavaslatot. Még több belső adminisztratív ügy elintézése után áttértek az interpellációkra. Ezek során a miniszterelnök választott a Margitszigeti játékbank ügyében hozza intézett kérdésre is.

A Ház mai üléséről részletes tudósításunk a következő:

Kabos Ferenc alelnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést. Hitelesítik a jegyzőkönyvet.

Elnök: Bemutatja az irományokat, jelenti, hogy Jármay István két havi szabadságot kér.

Az interpellációs könyvre a következő bejegyzések történtek:

P. Ábrahám Dezső a dohányárak felemelése.

Ivánka Imre a Margitszigetre tervezett játékbank és a fenyegető koleraveszedelem tárgyában.

A Ház fél egy órakor tér át az interpellációkra.

Szmrecsányi György szóvá teszi, hogy az általa bejegyzett Beszkid Antal ügybeni interpellációját nem olvasták fel.

Elnök: Megjegyezi, hogy Szmrecsányi interpellációját nyilván tartják.

Ezután harmadszori olvasásban elfogadták az ipari ügyekben alkalmazott nők éjjeli munkájának eltiltásáról és az afrikai rabszolga kereskedés elnyomásáról szóló javaslatokat.

Következett a hadrakelt sebesültekről szóló genfi egyezmény tárgyalása.

Solymosy Ödön báró előadó néhány szóval ismerteti és elfogadásra ajánlja, amit a Ház vita nélkül letárgyal.

Pekár Gyula beterjeszti a könyvtári bizottság jelentését.

Bujanovich Gyula a gazdasági bizottság jelentését terjeszti be néhány érdemes tisztviselőnek magasabb rangosztályba jutása tárgyában.

Ezután szünet következett.

Szünet után

Elnök: Megállapítja a legközelebbi ülés napirendjét.

Szmrecsányi György: Csak a napirend letárgyalása után lehet a jövő ülés napirendjét megállapítani. A miniszterelnök az interpellációkra adandó válaszai pedig ki vannak tűzve a napirendre.

Elnök: Hivatkozik a házszabályok vonatkozó szakaszára és javasolja, hogy a legközelebbi ülés pénteken, a hó 30-án legyen.

Mádi-Kovács János: Tekintettel arra, hogy holnap kezdődik országgyűlés az aratás, javasolja, hogy a Ház a legközelebbi ülését hétfőn, július 3-án tartsa.

Elnök: Felteszi a kérdést szavazásra.

Leváry Márton: Kéri szavazás előtt a határozatképesség megállapítását.

Elnök: Jelenti, hogy 101 képviselő van jelen, tehát megkezdhető a szavazás.

A Ház az elnök javaslatát fogadta el.

Ezután az interpellációkra került sor.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök válaszol Szmrecsányi György interpellációjára a nagytapolesányi főbíró visszaélése tárgyában. Kijelenti, Gramantik Agoston lelkész, népszövetségi titkári minőségét igazolni nem tudta, jogtalanul díjakat szedett be. A főbíró helyesen járt el, amikor megbüntette. Kéri válasza tudomásul vételét.

Szmrecsányi György: Ismerteti újra az esetet, támadja a nagytapolesányi főszolgabíró. A miniszterelnök választát nem veszi tudomásul.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök: Hivatkozik arra, hogy Gramantik Agoston hónapokig járt a községekbe igazolni és politizálni anélkül, hogy rendesen igazolta volna magát. Kéri a választ tudomásul vételét.

Szmrecsányi György viszonzválasza után a Ház a választ tudomásul vette.

Következett Urmánczy Nándor és Déry Zoltán interpellációjára adott válasz a marostordai főispán kinevezése tárgyában.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök: Kijelenti, hogy azóta az interpelláció tárgytalan lett.

A Ház tudomásul vette a választ.

Ezután Ivánka Imre kolera elleni védekezésre vonatkozó interpellációjára válaszolt.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök: Kijelentem, hogy a kolera tényleg a Duna mentén terjedt el Mohácson csakugyan tömeges kolera eset volt. Nem áll az, hogy a szenttelepen azért lépett fel a kolera, mert azt el-

zárták, hanem azért, mert a lakosság eltitkolta a kolera. Annak idején a belügyminiszterium mindent megtett a járvány elfojtására. Most is, amikor a szomszédos Olaszországban vannak kolera esetek, mindent megtessz a miniszterium a kolera behurcolása ellen. Kéri válasza tudomásul vételét.

Ivánka Imre: Elismeri, hogy a belügyminiszterium mindent megtett a kolera védekezésére, azonban a helyi hatóságok indolenssek. Arra kéri a minisztert, hogy a Balkánról érkező hajókat vizsgálják meg. A kolera legfőbb fészke a mohácsi szenttelep, ahol ázsiai állapotok uralkodnak. Az interpellációra adott választ tudomásul veszi.

A galai véres bírótudósítás dolgában elhangzott interpellációra is válaszolt a miniszterelnök. Tudomásul vették.

Az interpellációk előterjesztése következett. Ábrahám Dezső kérte, hogy interpellációját a legközelebbi ülésben mondhasse el, mert most még nem rendelkezik kellő adattal. (Hozzájárultak a kéréshez.)

Ivánka Imre ezután a következő interpellációt terjeszti elő: Van-e tudomása a belügyminiszter urnak, ugysis mint a Közmunka Tanács elnökének, hogy a Közmunka Tanácsal hivatalos tárgyalásokat folytat egy nagyobb részét külföldiekből álló érdekcsoport a Margitszigetnek számos évre való bérbevétele és ott egy rulett-bank felállítása tárgyában. Ha igen, ugy hajlandó-e a miniszter ur már most kijelenteni, hogy sem a rulett bankot, sem más hasonló oly bankot, kaszinót vagy klubbot, melyben a rulett, bakkarat, trente-et quarante vagy poker vagy más ehhez hasonló hazardjáték, akár csak tagok által is játszva lenne, a Margitszigeten meg nem tűr, illetve nem engedélyez?

Khuen-Héderváry Károly gróf kijelenti, hogy semmi terv vagy kérelem nincs, amely játékbarlangot akarna felállítani a Margitszigeten. Arról van szó, hogy egy külföldi jóhírnevű pénzcsoporth, miután a helyeket megismerte, hajlandóknak mutatkozott a szigeten szállodákat, táncotermeket, szóval mulatóhelyiségeket építeni. Erről folyik a tárgyalás s ő örülne, ha az eredményvel járna, mert így a közönség még inkább élvezhetné a sziget gyönyörűségeit. De játékbarlang felállításához engedélyt nem adna, erről különben nincs is szó. (Helyeslés.)

Ivánka Imre a fenyegető olaszországi kolera miatt interpellál. Elítéli az olasz kormányt, amely elég lelkiismeretlenül titkolja a kolera.

Elnök: Kéri a szónokot, hogy egy velünk szövetséges viszonyban álló állam kormányáról kevesebb kiméletlenséggel beszéljen.

Ivánka Imre: A miniszterelnök kemény legyen...

Felkiáltások jobbról: Az ám! Legyőzte az ellenzéket!

ugyan csak nem lett volna bátorsága — hanem sokkal rosszabbat tett: egy hirtelen tébolyrohamában kétszáz forintig hitelt nyitott neki. Biróné magával vitte a selymeket és csipkéket, kacérul ránevetett az elkábult mosómedvére, aztán bevonult a Schill-cég üzleti könyveibe, hogy harmincöt esztendeig konokul ott maradjon... Egy év múlva végkép eltűnt Sárosberényből, nem hagyva itt egyebet, mint parfüm-jének illatát, s egy keserves sort az öreg Schill strazzájában... Eltűnt, anélkül, hogy tartozását kifizette volna, s ez Schillék előtt, akik öt forint adósság miatt irgalmatlanul bíróság elé cipeltették a legszegényebb díjnoknát is, körülbelül egyenlő bűnnek tevést az apagyilkossággal. Az öreg asszony bizonyára nem tartotta volna tulságos büntetésnek, ha e vakmerő perszóna fülébe forró ólmit csöpögtetnek; de mivel a törvények nem adtak módot a hasonló megtorlásra, harmincöt éven át fáradhatatlanul ismételte minden tavasszal és minden ősszel, amikor az ura az áruraktár felrészítése céljából Pestre utazott:

— Nem gondolod Schill, hogy be kellene hajtanod a kétszáz forintodat?

— De hiszen azt se tudom, hogy merre lakik az a becstelen, — szólott kétségbeesve a szegény mosómedve.

Pesten lakik és a színháznál van, — ennyi elég. Mindenki azt mondja, hogy a színháznál van, ha tehát nem vagy mulva Schill, akkor okvetetlenül meglátod... Hol az az ember, aki teneked a ándékoz kétszáz forintot?

Ne légy mamlassz, Schill, mert az egész világ kinevet érte...

Hetvenszer járt meg az öreg Schill a nagyvárost, anélkül, hogy régi adóssát megtalálta volna, s a család történetében lassanként ép egy gyökeret vert a Biróné neve, mint a többi nevezetes eseményé, mely hosszú életük egyhanguságából kiemelkedett. A családi lámpa alatt, miután a szolgáló a tányérokot leszedte, ép oly gyakran beszéltek a Biróné tartozásáról, mint a Schillné leánykoráról vagy a kis fiu bárányhimlőjéről, s az inasok, a segédek, akik negyven év alatt az üzletben szolgáltak, sőt a szomszédok is, akik a mosómedvével együtt szivarozgattak a boltajtóban, ép oly jól ismerték a Biróné nevét, akár Bismarokét, Napoleon császárt és a többi világtörténelmi alakot. Hiszen esatát nyerni csakugyan gyerekjáték volt ahoz képest, hogy valaki az öreg Schill pénzét megtartsa...

Nincs tehát mit c odálkozni rajta, hogy az új üzlettulajdonos zavartan nézett maga elé, mikor édesanyja váratlanul így szólott hozzá:

— Birónét is bepöröld?

— Azt gondold, hogy be kellene pörölnöm? — ismételte kissé megdöbbenve.

Az özvegy gunyozan vallat vont.

— Ugy gondolom, hogy épen elég ideig várakoztál a pénzre... Édesapád öreg és fáradt volt, te azonban fiatal és rugganyos vagy, — bizonyosan megtalálod hát valhol, ha a színházak körül kérdezősködsz... Azt mondod, hogy talán meg is halt harmincöt év

alatt? ... Nem, szó sincs róla, az ilyen haszontalanok tovább élnek, mint az istenfélő perszónák...

A kereskedőnek aki pár hét múlva felutazott Budapestre, hogy az új őszi kelmeiket bevásárolja, egy délelőtti hirtelen eszébe jutott Biróné, s jó ideig kélmeledve lebzelt a színházak körül, hogy régi adósságáról megtudjon valamit. De fáradtsága, fájdalom, nem járt sikerrel; a portások, a kiskutya, akikről bátorosan tudakozódott, egyáltalában nem emlékeztek rá, hogy ilyen nevű művésznőről hallottak volna. Az ifjabb mosómedve már ép hazafelé készülődött, mikor a Rákóczi-uton összetalálkozott a sárosberényi tanító fiával, aki Budapesten készült a színművészeti pályára, s esténként egy nagy színháznál statisztáskodott harminc fillérfi fizeté-ég fejében.

— Nem ismer valami Biróné nevezetű színházi nőt? — kérdezte Schill, mikor az első üdvözlés-eken tültek.

A fiatal ember gondolkodva meresztette szeméit a levegőbe.

— Biróné, Biróné, — várjon csak! Nem azt az öreg hölgyet gondolja, aki a nemzet nagy tragikáját öltözteti?

— Én, édes fiam, annyit se tudok róla, mint a kínai császárról. Sohase láttam, de azért szívesen fizetnék egy-két korsó sört, ha véletlenül nyomára akadnék...

A leendő színművész elégedetten bólintott. — Azt hiszem, Schill bácsi, hogy jó nyom vagyunk, mert más Birónéről én sohase

Ivanka Imre: ... de azért mégis elmondhatja magáról, hogy engemet is megbüvölt egy boszorkány, mert ha arról van szó, hogy a külügyminisztert kellene valamire kényszeríteni, akkor esendben marad.

Ksuen-Méderváry Károly miniszterelnök kijelenti, hogy nem lát okot beavatkozásra, mert ha a kolera-járvány bekövetkezik, akkor minden államnak kötelessége ezt a többi államokkal közölni. Ami az én kemény legénységemet illeti, azt más esetekre tartom fenn. (Élénk derűltség.)

A Ház a miniszterelnök választását tudomásul vette. Az ülés egy óra után véget ért.

Elmaradt kilakoltatás.

— Prolongált nyomor. — A polgármester a ségai telepesekért. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 28.

Tizenkét családra szomorú végzetet volt hozandó a mai nap. A ségai munkástelep fáskamráinak a lakói arra ébredtek, hogy a hatóság az utcára teszi őket, bezárja az ajtókat és ők mehetnek cökmökjükkal, gyermekeikkel oda, ahova akarnak vagy tudnak. Mára volt kitzúve a kilakoltatás napja. Varjassy Lajos polgármester és Lócs Rezső gazdasági tanácsos humanitását és az irott betű korlátoltságát mellőző okosságát dícséri az a gyors és a közigazgatás művészetének nevezhető kitűnő elhatározása, hogy nem tették földönfutókká azt a tizenkét családot, melynek két év óta tartó vergődése rettenős példa arra, hogy Magyarországon miként mentik a népet és miként készül a szociális alkotás. A polgármester engedélyt adott arra, hogy még két hónapig használják lakásul, a különben is lakásul alkalmas, de az építési szabályrendelet értelmében „fáskamrának” elnevezett hajlékokat. Ez idő alatt okvetlen iparkodniok kell a telepeseknek valami megoldásról, mert a hatóságnak a segítségen kívül az is kötelessége, hogy határozatait végre is hajtassa.

Ma délelőtt megjelent a ségai telepen Rámer István gáji rendőrkapitány, hogy végrehajtsa a tanácsnak a kilakoltatást elrendelő határozatát. A kapitánynak kiosztott parancs úgy szól, hogy július elsejéig jelentenie kell a kilakoltatás megtörténtét és ő ezt még június 3-án értésére adta az érdekelteknek. Ezek azonban hogy a hatóság kegyelmet gyakorol és elnézi, ban a legutolsó pillanatokig bizakodtak abban,

hogy az építészeti szabályrendelet értelmében lakásul nem használható épületek továbbra is lakás gyanánt szolgáljanak. Csak tegnap gondolták meg, hogy a tanács mégsem játszhatik a szavával és ha már a több ízben elhalasztott kilakoltatást most foganatosítandónak mondotta ki, akkor azt végre is kell hajtania és a telepesek tegnap egy kérvényt adtak be a városhoz, melyben újabb terminust kérnek ügyük végleges rendezésére. Ez a kérvény a közigazgatási apparátus titkainál fogva csak szombaton kerül elintézésre és így a mai napon már igen közel állott a tizenkét család ahhoz, hogy az utcára teszik.

Erezve a veszedelmet, kora reggel elmentek Rámer kapitányhoz és arra kérték halassza el a szomorú aktust. A kapitány hivatkozva a tanács szigorú utasítására és az ő jogkörének határoltságára, azt válaszolta, hogy itt csak a tanács segíthet.

Hirtelen össze is állott egy kis deputáció, mely megjelent Varjassy Lajos polgármester előtt és elmondotta, hogy a telepesek még a nyár folyamán feltétlenül hozzálátanak a házak építéséhez, mert több felől helyezték kilátásba az építéshez szükséges bankkölcsön folyósítását. Elpanaszolták, hogy a várossal a telekvételkor kötött szerződés harmadik pontja a legnagyobb akadály az építkezés gyors lebonyolításának. Ez a pont azt mondja ki, hogy a ház csak a város előzetes beleegyezése mellett adható el. Olyan pénzintézet azonban nincs, mely ilyen szolgálmi jog létezése mellett kölcsönt nyújtson. Kérték már egyszer ennek a pontnak megváltoztatását, de a törvényhatóság elutasította a kérelmet.

A polgármesternél járt a deputáció, amikor az Aradi Közlöny munkatársa Rámer kapitánnyal együtt megérkezett a szomorú helyre. Egyetlen házban sem készülődtek már ma ebédhez, sehonnán füst nem szállott a levegőben, egy lélek nem mutatkozott a telepen. A lakók a házakba visszahúzódva várták a szerencsétlenség elkövetkeztét. Tizenegy óra volt és a kapitány megtette az intézkedéseit. Utasította a kerületi biztost, hogy szerezzen napszámosokat, akik az utcára kerülő szegény telepesek csekély ingóságait kihordják. A munkás telep közepén elhúzódó cigány városrészt járta be az őrnester, de csak hosszas keresés után tudott fogni két olyan embert, aki ennél a szí-

vettépő aktusnál segédkezni akart. Az otthon lévők nem tudták még, hogy a küldötteik milyen eredménnyel járják meg a városházára vezető utat.

Ekkor megjelent a telepesek ügyének meleg szívű gondozója Lantos Miksa, aki kétségbeesve védettjei sorsa felett, könyörgésre fogta a dolgot és a kapitányt arra kérte, hogy várjon legalább addig, míg a küldöttség a polgármesternél eljár. Rámer maga is érezte, hogy a drákói szigor ellen a pillanatban sem a közérdeknek, sem a telepeseknek szolgálatot nem tesz, ahhoz a segítő eszközöz nyul, hogy telefonon Lócs Rezső tanácsnokot hívta fel és őt kérte meg, hasson oda a polgármesternél, hogy legalább még a nyáron át töltsék meg a szegény bajba jutottakat a mostani lakásukban.

Lócs tanácsnok azonnal a legnagyobb készséggel ajánkozott az emberséges ügy pártfogására és egy félóra mulva Varjassy polgármester telefonon arról értesítette Rámer kapitányt, hogy szeptember elsejéig meghosszabbította a lakhatási engedélyt.

Nagyon helyesen és okosan cselekedett a polgármester, ezzel az elhatározásával. Egy cseppet sem árt a hatóság tekintélyének, ha a július elsőben megállapított terminust még két hónapra kitolta. A közigazgatásnak épen ez a titka, hogy a meg nem irott és betűbe nem öntött, azonban az alkalomszerű törvényekkel kormányozzon. Mert csak igazságos volt akkor, mikor az építési szabályrendelet rideg és szociális szempontokat teljesen tekinteten kívül hagyó intézkedését megkorrigálta.

Azok a fáskamarák, amelyek az említett szabályrendelet értelmében csak fáskamaráknak lennének használhatóak, cserép, zindelyes, téglából készült épületek. Tisztességes lakáshelyek, melyek elszolgálnak addig, míg a telektulajdonos munkás annyi pénzhez jut, hogy a házat is felépítheti. Aki elfogulatlanul megnézi azokat a „fáskamarákat,” belátja, hogy egy rideg elv kedvéért nem lehet a valóságot mellőzni. Mikor ezekre építési engedélyt adtak, igaz, hogy kimondották csak arra a célra használhatóak, amire épülnek, de a tanács igen jól tudhatta, hogy egy szegény munkás, aki majdnem ingyen telket kap, nem épít több száz koronába kerülő fáskamrát, hanem azt bizonyára a maga és családja helyéül fogja használni. A tanács ezt tudta is és azért adott már több ízben halasz-

hallottam életemben. Várjon, épen itt vagyunk a színház előtt, majd mindjárt megtudjuk, hogy hol lakik a maga titokzatos színházi hölgye?

Öt perccel később az ifjú mosómedve már pontosan informálva volt a rejtélyes Biróné lakása felől, s miután földijével egy korsó sörrel megívott, izgatottan baktatott kifelé a külső Podganiezky-utcába, ahol a nagy tragika öltöztető nője lakott. Nem tudta, hogy jó helyen jár-e, de azért bátran becsöngetett a második emeleti udvari lakásba, ahol egy rendkívül magas, fehérhajú dáma nyitotta föl előtte az előszoba ajtaját.

— Bocsanat, — mondta a kereskedő féltéken, — én egy bizonyos nevezetű Birónét keresek, aki harmincöt évvel ezelőtt tét esztendeig nálunk élt Sárosberényben...

Az öreg aszonyosság élénk csodálkozással nézett ismeretlen vendégére.

— Jóságos Istenkém, — mondta bámúlva, — hát még vannak emberek, akik Sárosberényben emlékeznek rám? Kicsoda maga, aki ezt a régi történetet az eszembe juttatja?

A kereskedő ünnepiesen meghajolt.

— Schill a nevem és a mosómedvéhez címzett divatkereskedő tulajdonosa vagyok. Emlékszik még nagysád a Schillekre és a mosómedvére?

A tragika öltöztető nője izgatottan emelte a fejét.

— Hogy emlékszem-e, azt kérdezi tőlem, hogy emlékszem-e? Oh, nagy egék, már hogy kérdezhet tőlem ilyen képtelen csacsiságot?

Talán nincs nap, hogy a kedves apja eszembe ne jutna. — mert hogy az apja volt, azt ugyancsak nem tagadhatná le. De most már kerüljön beljebb és ne álljon meg itt, az előszoba küszöbén, — hiszen nem idegenhez jött, hanem egy nagyon régi, jó barátához... Oh, nagy egék, hogy maga az öreg mosómedve egyetlen fia...

Nyájasan betessékelte látogatóját a lakás belsőjébe, édes pálinkát és pogácsát rakott eléje, de Schill se nem evett, se nem ivott, hanem hosszabb torokköszörülés után szigorúan így szólott:

— Tisztelt nagysád, ön bizonyára tudja, hogy apám néhány hónap előtt elhalálozott s az üzletet, az aktívakkal és passzívakkal együtt, rém hagyományozta. Természetesnek fogja tehát találni, hogy az üzleti könyveket is átneveztem a régi feljegyzések közt egy rendezetlen, nyílt tételt találok az ön nagybeesű neve alatt az üzleti feljegyzéseink szerint tisztelt nagysád kétszáz forintunkkal tartozik kerek harmincöt esztendő óta, nem is beszélve a kamatokról és a kamatok kamatjáról. Mit gondol várjon, nem érkezett még el a rendezés ideje? Én ugyanis visszavonhatatlanul elhatároztam, hogy minden adósságot behajtok s ha igen tisztelt nagysád szép szerével nem fize, bizonyára nem idegenkedem attól, hogy a pörös eljárás útjára lépjek...

Az ifjú mosómedve elégedetlen köhögött hosszú beszéde után, de Biróné nem sápadt el

és nem ijedt meg, hanem csodálkozva és tréfás megbotránkozással nézett szigorú látogatójára.

— Maga azt mondja, hogy bepöröl a kétszáz forint miatt? — kérdezte szelíden Schill úrtól.

— Azt mondom és állok is a szavamban, — felelte száraz hangon a kereskedő.

Az ősz dáma megráta a fejét.

— Nem fog bepörölni, — szólott szemérmesen, lesütött szemmel, — nem fog bepörölni, mert ériási tévedés van a dologban. Maga azt hiszi, hogy én kétszáz forintjakkal tartozom? Nem, édes barátom, semmivel se tartozom, sőt ha szigorúan venném, még nekem volna követelemem a cégen, de én lemondok arról, hogy a peres eljárás útjára lépjek...

— Nem értem, — mondta Schill ur ostoba ábrázattal.

— Nem érti? Várjon egy pillanatig, majd mindjárt megmagyarázom a helyzetet, — mert szerencsére még meg vannak a pontos feljegyzéseim...

Sietve odatipegett a szekrényhez s egy régi, kopott noteszkönyvecskét szedett elő a pedánsul összerakott fehérgnemű közül.

— Itt van — mondta — itt van minden, ahogy szegény apja látogatói után följegyeztem. Az öreg ur ugyanis minden évben kétszer meglátogattott, minden alkalommal meglátogattott, ha tavasszal vagy ősszel a bevásárlásai végett Budapestre jött. Nem dicsekvésképp mondom, hogy jól érezte magát szerény házában s azt az ajánlatot tette, kedves

tást a kiköltözésre, mert érzi, hogy nem az a szegény munkás a hibás, aki egész komolyan törekszik arra, hogy a város által olcsón átengedett telken szerény házikóját felépítse.

Kivüle álló tényezőkben van a hiba. Az ipari munkaházak állami támogatása még mindig késik. Tudomásunk szerint kilátásba van helyezve a kereskedelmi miniszter segélye és ha ez ténynyé válik, akkor csakhamar benépesedik a ségái telep.

De a legnagyobb hiba a törvényhatóságban van. Azt hitte, ha a kihasznált téglagödröket olcsón átengedi, akkor már eleget tett kötelességének és megnyugtatta lelkiismeretét, melyet égetett az a néhány szociális otajesepp, mellyel tartozik egy nagy társadalmi osztálynak.

A tanács csak célzott arra, hogy a munkaházak megteremtésének komolyságát biztosítani akarja és őszintén bevallotta, hogy a kérdést nem ismeri, de tanulmányuton meg akarja ismerni, máris oly hangok emelkedtek, amelyek a tanács jóizlésű tagjait lehetetlen helyzet elé állították. Lemondtak arról, hogy valaha is egész munkát végezzenek e téren és ezért keletkeznek olyan állapotok, hogy rendőrséget kell a szegény ember nyakára küldeni, hogy az építési szabályrendelet ostobaságát segítsen még kegyetlenebbé tenni.

Rámer kapitány megjelent ma reggel a telepen, mert őt az írott parancs kötelezi.

Mikor azonban az első házba be kellett volna lépnie, akkor olyasmit tapasztalt volna, ami abban a parancsban nem állott.

Egy szegény vasuti munkás fekszik ott egy ugynevezett „fáskamarában“ betegen. Leesett a vonatról és mindkét kezét eltörte. Orvosok gyógykezelték. Körülötte síró apróságai. Nincs kenyérkereső. Tessék ezt a családot kitenni az utcára.

Ha a polgármester csak az írott betűt tekint, mi lett volna ebből?

Okosan és helyesen tette, hogy nem így cselekedett.

és jólelkű legyek hozzá, akkor egy kerek összegecskét minden vizitje után a javamra ír. Akkor még fiatal és szép voltam, — miért ne szerettem volna hát meg az öreg mosómedvének azt az örömet, hogy kedves és jó legyek hozzá? Harmincszor volt nálam és én mindig kedves és jó voltam, — ha tehát pedánsul vesszük, hát még nekem lenne követésem a cégen, még pedig egészen csinos összeg. De mivel nem szoktam krajcároskodni, hát nem követtem semmit, hiszen az öreg urat ép úgy szerettem, mintha a legszűkebb családomhoz tartozott volna . . .

— Az édes apám harmincszor látogatta meg Nagysádat? — kérdezte elhűlve a fiatal mosómedve, aki bizonyosan tudta, hogy az öreg ur e vizitek felől sohase tett említést.

— Ép harmincszor, itt vannak a hiteles följegyzéseim De most már egyék egy harapást a pogácsából, mert különben még azt hiszem, hogy haragszik rám . . .

Hogyan került ki Schill ur a Podmaniczky-utcai lakásból, azt alkalmasint magase tudta egészen tisztán, de annyi bizonyos, hogy otthon lesütött szemmel szölt az édes anyjához:

— Biróné megfizette a kétszáz forintot, sőt a kamatokat is megfizette az utolsó krajcárig . . .

Az özvegy helyeslőleg bólintott.

— Ugy-e előre megmondtam, hogy te fogod behajtani ezt a régi adósságot? . . . Szegény apád — isten nyugosztalja meg — sokkal puhább ember volt, semhogy az eféléhez értett volna . . .

Boros Vida bucsuja.

— Ünneplés nyugatomba vonulásakor. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad június 28.

Boros Vida harmonikus egyéniségéhez méltó, Arad város egész társadalmát egyesítő ünnep keretében vett bucsut ma a város közönsége, a tanítványok serege attól a férfitől, aki negyven esztendő kemény és igaz munkája után is elhasználatlanul, frissen, változatlanul, ugyanolyan meleg kedéllyel és változatlanul, ugyanolyan tartalmasan és eredetien tud szólni mindnyájunkhoz.

Felejthetetlen impressziókkal távozott az a fényes és előkelő közönség a Lyceum nagyteremből, mert egy nagy egyéniség őszinte megnyilatkozásának voltak tanúi. Boros Vidában mindig az volt a legértékesebb tulajdonság, hogy minden gondolata és cselekedete egy nagy cél szolgálatában állott és hogy nem volt különbség e férfiú közéleti és magánéleti megnyilatkozásai és tettei között.

Az intelligencia fényessége, a sziv melegsége, az elme mélysége, a kedély frissessége keltették azt a hatást az őszinte és meggyőződés szülte ünnep résztvevőiben, hogy Boros Vida mai örömnapiján Arad város közönsége önmagát tisztelte meg azzal, hogy nem engedte nyomtalanul eltűnni ezt a nevezetes dátumot a város történetében.

A ma alkotó, dolgozó és a város értéket jelentő generáció a következő módon mutatta be hódolatát annak a mesternek, akinek tanításait vitte magával az életbe.

Negyven év határvénél.

A Lyceum tágas diszterme négy órára, a mikor az ünnepély kezdete jelezve volt — színültig megtelt előkelő közönséggel. A hölgyközönség az első sorokat foglalta el, a hátulso sorokban feketeruhás férfiak ültek, a reáliskola növendékei a pódiumon és a terem hátulso részében helyezkedtek el. Boros Vida tanártársai, barátai, jóismerősei, tisztelői és és nagyrabecsülői és tanítványai — a régiek az ujjak — deresedő szakállu emberek és pörge bajszu fiatalok mind-mind eljöttek, hogy részesei legyenek a szeretetteljes, igaz örömmel egész ünnepnek. Ott láttuk többek között Varjassy Lajos polgármestert, Dálnoki-Nagy Lajos alispánt, Múlek Lajos közjegyzőt, Lócs Rezső, Kovács Vince és Vannay Gyula tanácsnokokat, Sztankovits Miklós üzletvezetőt, Szokolczay Lajos királyi ügyvést, Lakatos Ottó dr. rendfőnököt, Vág-völgyi Lajos dr. főrabbit, Frint Lajos evangélikus és Zsupánszky Sztankó görög keleti szerb lelkészeket, Tisch Mór dr. és Borsos Lajos dr. főorvosokat, Nesnera Aladár főigazgatót, Burián János igazgatót, a főreáliskola, a gimnázium, a kereskedelmi iskola, a tanítóképző egész tanári karát, a Kölcsey-Egyesületet és sokakat másokat, a kiket névszerint felsorolni lehetetlen, de a kiket az igaz és őszinte rokonszenv meleg szálai fűztek az ünnepelhez.

Az ünnepély négy óra után pár perccel vette kezdetét, amikor Boros Vida a közönség harsány éljenzése mellett elfoglalta helyét az emelvény előtt. A főreáliskola énekkara Palotay Antal precíz dirigálása mellett elénekelt a „Szózat“-ot, melyet a közönség állva hallgatott végig. Mozart „Szerenád“-ját adta elő ezután az intézet zenekara a legnagyobb egyöntetűséggel és összehangzóan. A betanítás és a vezetés Wagner József dr. munkája és a munka eredményességét a közönség zajos tetszésnyilvánításokkal igazolta.

Jancsovits Ferenc a főreáliskola igazgatóhelyettese számolt be ezután az elmúlt iskolai évről és kiosztotta a különféle díjakat az intézet érdemes növendékei között.

(Boros Vida bucsuja.)

Sorrend szerint Boros Vida igazgató bucsuja következett. Elbucsuzása az intézettől, a melyhez évtizedek óta szinte elválaszthatatlanul odanőtt, bucsuja a növendékektől, akiket atyai jóindulattal és bölcs belátással készített elő az élet küzdelmekkel teljes nehéz útjára, bucsutvéve tanártársaitól, lelkéhez hozzánőtt barátaitól, az ő szellemi testvéreitől, akikkel évenként keresztül együtt ette a kultura gyötrődéses kenyerét. Mikor lassu, nehézkes lépteivel feltipeggett az emelvényre, minden ajk kinyílott, minden tenyér megmozdult és pár percig nem lehetett mást hallani, mint lelkes tapsot, kitörő meg-megújuló éljenzést. Meghatottan, megindultan állott Boros Vida a lelkes ünneplés közepette és az elfoglaltságtól alig érthető hangon bucsuzott el mindazoktól, akiket szeretett: az iskolától, növendékeitől és kollégáitól, a következő megindító beszédben:

— Mélyen tisztelt közönség! Kedves fiaim! Engedjék meg, hogy most elsősorban tanítványaimhoz forduljak, akiket eddig mindig én bucsuztattam el azzal, hogy a szünidő végén ismét összejöve folytatjuk a munkát ott, ahol elhagytuk. Kedves fiaim! Ha szünidő után majd visszatértek, engemet már nem fogtok itt találni. Az ember életében — isten jóvoltából elérheti — azt a kort, melyen tul hivatalos ténykedése megszűnik és teendőit, kötelességeit fiatalabb erőre, izmosabb vállakra bízhatja. Én most ezen a ponton vagyok és eddigi életkörülmőtől, foglalkozásomtól megválok. Mire ti visszatértek, akkorra én már nem leszek itt, de itt lesznek az iskola, annak a falai és ugyanazon kötelesség fog várakozni benne rátok, a mely eddig is előttetek állott és amelynek teljesítése rátok nézve az élet útját nyitja meg. Teljesítétek ezt a kötelességet ezután is ép oly buzgón és szorgalmasan, mint eddig.

Mielőtt azonban távoznék, két tanítást akarok nektek adni, amelyeket ugyan már többször hallottatok tőlem, de amelyeket oly fontoságuknak tartok, hogy még egyszer megismételtem. Olvastatok a hitregetanban, hogy Herkules előtt két ut nyílt: az egyik a gyönyörűséghez, a másik pedig a dicsőséghez vezetett. A modern polgár előtt, amidőn az életbe lép, egy harmadik ut nyílik és sajátképen ez az igazi. Ez a megélhetésnek az útja, az az út, amelyen a fennmaradásához szükséges földi javakat biztosíthatja magának.

Ez az ut nagyon kacskaringós és sok veszéllyel van tele. Az iskola nagyon szigorú utasításokat ad arra nézve, hogy ez az ut a célhoz vezessen. Ezek a feltétlen becsületesség és a korrektség. Hallani fogtok azonban az életben tetszetős jelszavakat, melyek alkalmassáknak látszanak a lelkiismeret tágitására. Vigyázzatok ezekre a jelszavakra. Ne csábíttassatok el magatokat általuk, mert a tiszta lelkiismeret az egyedüli és fő feltétele a boldogságnak, erre kell törekednünk mindannyiunknak. Nincs is szüksége a jellemes embernek arra, hogy furfangos módon a törvények betűjét ki játszva igyekezzék magának földi javakat szerezni. Erre két sokkal egyszerűbb eszköz vezet: szorgalom és takarékoság. Ajánlom mindkettőt figyelmetekbe.

Az iskola egy másik magasztos ideálnak a jobogóját is kezében tartja: a honszeretetét. Az élet küzdelmeiben a megélhetés harcának forró légkörében ennek a klasszikus arcéle is kezd porzolni. Kezdi a haza rögét a szerint becsülni, ahogy az a megélhetést biztosítja nekik. Talán ti még nem, de az utódok bizonyosan tapasztalni fogják, hogy az idegen országok és tartományok, melyek ma még oly bőséges forrásait nyitják a megélhetésnek, hogy azok-

nak a kapui majd lassanként bezárulnak. És akkor majd mindenki előtt érthetővé fognak válni a költőnek szavai: „Itt élnek halnod kell!” Nektek egyelőre csak élni kell a hazáért. Kívánom, hogy ti, akiké a jövő, a szép, mosolygós jövő, álmaitokat, ábrándjaitokat, reményeitek az életben megvalósulva lássátok. Isten áldjon meg benneteket!

Még a tanári karhoz volna egy pár szavam. Salyos tartozásokkal vagyok megterhelve irányukban, mert hozzám ők mindig szeretettel és igaz kollegiális barátsággal voltak. Csakis ennek köszönhetem, hogy husz évi hivataloskodás után érintetlen kedélyvel távozom. Tartásnak meg továbbra is szíves emlékezetükben, amint én soha el nem fogom felejteni azt a husz évet, melyet körükben és támogatásuk mellett eltöltöttem. Az isten áldja meg önöket!

Az utolsó szót a meghatottságtól könnyezve mondta el az űsz igazgató. De könnyezett az egész terem, az egész közönség, mikor Boros Vida lelépett az emelvényről, amelyre többé fellépni nem fog. Aztán újra felhangzott a riadó taps és éljenzés, az ünnepeltet körülvették és minden oldalról felhevült arcu, melegsívű emberek siettek üdvözlésére.

(Jancsovits Ferenc beszéde.)

Mikor a zaj lecsendesült, előállott Jancsovits Ferenc és a főreáliskola nevében a következő beszédben vett búcsút Boros Vidától:

— Mélyen tisztelt ünneplő közönség! Igen tisztelt igazgató ur! Engedjék meg nekem, hogy azok után a bensőséges és közvetlenségükben oly megható szavak után, melyekkel Boros Vida igazgató ur az ő reáliskolájától búcsút vett, a tanártestület nevében én válaszoljak néhány szóval és próbáljam kifejezni a mi őszinte érzelmeinket.

Boros Vida igazgató ur husz éven át állott iskolánk élén és e hosszú idő alatt biztos, szerencsés kézzel, minden nagyobb baj és zökkenés nélkül vezette az intézetet a fokozatos haladásnak és fejlődésnek útján. Ennek a nagy sikernek egy titka, nyitja van. És ez semmi egyéb, mint az, hogy Boros Vida szerette az iskolát, szerette mindenkinek felett a tanulóifjúságot és szerette azokat, akik neki a tanulóifjúság gondozásában társai voltak, szerette tanárait. E husz év alatt Boros Vida mindig hű maradt ehhez az ő programjához. Mert ő nála az ifjúságnak szeretete valóságos nevelési program volt. Az első pillanatra nagyon szegényes programnak látszik ez mélyen tisztelt ünneplő közönség! A valóságban azonban kincses bányája a pedagógiai elveknek. Ebből a kincsesbányából kevés pedagógus meritett oly bőven, mint épen a mi igen tisztelt és szeretett igazgatónk és amit meritett kevés pedagógus osztotta meg oly jó szívvél tanártársaival mint ő.

Ez az irány, amely Boros Vidának egész hosszú tanári és igazgatói működését jellemzi az ő nemes gondolkodásából folyt, mely gondolkodás most se változott meg. És én, — aki bizelgek magamnak azzal, hogy oly szerencsés lehettem és vagyok, hogy közel állok Boros Vidának a lelkéhez és a szívéhez — én merem állítani, hogy ma ezen a szép ünnepen semmivel se szerezhetnénk neki nagyobb örömet, semmivel se viszonzhatnók jobban az ő szeretetét és becsülését, melyet ránk árasztott oly hosszú időn át, mint azzal a férfias fogadalommal, hogy az ifjúságnak ezt a szeretetét, melynek ő egész életén át apostola volt, az aradi főreáliskolában tovább is fenn fogjuk tartani változatlanul az idők végéig és átadjuk ezt jelszóként az utódoknak is. Ennek a fogadalmunknak szimbolusául és egyszersmind szeretetünk és hálaunk külső jeléül készült az aradi

állami főreáliskola egyik tanárának művészi ecsetjével Boros Vidának a képmása, melyet ezennel önök elé tárok.

(Boros Vida arcképe.)

Ezeknél a szavaknál Jancsovits félrevonta az emelvény megettől álványon beborított zöld leplet, mely alól az igazgató kitünően sikerült arcába mosolygott elő. A mellkép Uferbach Jenő reáliskolai tanár művészi munkája és a megszólalásig hű és igaz. A közönség gyönyörűséggel szemlélte a képet. Mikor a tetszészaj elült, Jancsovits folytatta beszédét:

— Ezt a képmást, annak a teremnek díszül szántuk, melyben Boros Vida évek hosszú során át vezette az intézet ügyeit, még pedig azért tesszük ezt, hogy mindenkor emlékeztessen bennünket az ifjúság iránti arra a szeretetre, melynek Boros Vida valóságos megtestesülése volt, emlékeztessen ne csak bennünket, de azokat is, akik mi utánunk következnek. Hogy mindnyájunk szívébe mélyen belevesdődjék az a gondolat, hogy az aradi reáliskolában annak az elvnek, melyet Boros Vida képvisel, az ifjúság szeretetének mindvégig uralkodnia kell és sohasem szabad oly szempontoknak érvényesülni, melyek ezzel szemben állanak.

Nem is bucsuzunk mi el Boros Vidától, csak hivatalosan. Számot tartunk rá, hogy velünk együtt fog dolgozni tovább is. Mi nemcsak az ő elveit és szellemét akarjuk továbbra fenntartani, de személyét is lefoglaljuk továbbra is a mi iskolánk számára. Mert ismerjük mi Boros Vidát nagyon jól. Ha most tulságos szerénységében, mint mindig, el akar háritani magától minden érdemet és kitüntetést, de azt is tudjuk nagyon jól, hogyha arról lesz majd szó, hogy az ő reáliskolájának szüksége van az ő tanácsára és közbenjárására, akkor az első hívó szóra megjelenik a csapat élén a harcokban és velünk együtt fog vezérként küzdeni! (Éljenzés, taps.) Ebben az értelemben és ebben a reményben nyujtom a reáliskola tanártestülete nevében búcsuzóra atyai jóbarátunknak jobbot és kérem tartson meg bennünket továbbra is szeretetében, becsülésében és jóindulatában. Az Isten sokáig éltesse.

A szép beszéd után ismét percekig éljenztek az ünnepelt igazgatót.

(A polgármester üdvözlése)

Jancsovits Ferenc beszéde után szólásra emelkedett Varjassy Lajos polgármester és a város közönsége nevében következő szavakban üdvözölte Boros Vidát:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség! Rendkívül nagybecsülendő azon férfiaknak működése, akik életük legjavát, képességüknek majd minden erejét az iskolának szentelik. Míg mások az élet zajában keresik az érvényesülés módjait, ők szerényen munkálkodnak az iskola falai között s terjesztik a tudományt. Ennek a munkásságnak a becse csak emelkedik azáltal, ha a tanár figyelme nemzeti és közérdekekre is kiterjed. Boros Vida nemesak ruina tanár és igazgató, de mint író és városunk törvényhatósági bizottságának több éven át volt tagja, eredményesen működött. Működését mindenkor a nemzeti és a közérdek vezették. Működése mindenhol szeretetre és tiszteletra talált. Amikor a 38 éves tanári pályától megvált, melyre megelégedéssel és önérettel tekinthet vissza, városunk közönségének azt a kívánságát tolmácsolom, élvezze sokáig azt a szeretet és tiszteletet, melyet kiérdemelt munkássága által.

(A többi üdvözlések.)

A főgimnázium tanári kara nevében Hunyady József dr., a tanítóképző intézet igazgató-tanára nevében Láng Mihály igazgató

helyett Keszler Károly tanár mondott üdvözlő beszédet.

A volt növendékek halálját és szeretetét Lócs Rezső tanácsnok a következő meleghangú beszédben tolmácsolta:

Mélyen tisztelt igazgató ur! Jóságos atyai Barátunk! Midőn 32 évvel ezelőtt a tanuló ifjúság első gyötrelme, az érettségi előtt állottunk, az Ön jósága, az Ön szeretete, a gyermek lelkét megértő bölcsessége volt az, amely bátorította a csüggedőt s amely segített ott, ahol a tudásnak elégtelensége segítségre szorult. S ekkor szállotta meg szívünket a mélységes hála és véghetetlen szeretetnek érzete, s ezen érzetet 32 éven keresztül hűségesen őriztük meg. Nem volt ennek a 32 esztendőnek napja, melyen szeretettel meg ne emlékeztünk volna a mi kedves tanárunkról. És meg vagyok győződve, merném állítani, hogy családos tanítványai közül nem volt egy sem, aki serdülő fiát ne figyelmeztette volna, mi volt édesatyjának Boros Vida és minő tisztelet és megbecsülés illeti a kiváló férfiut. Évtizedeken át vezette és tanította az ifjúságot s ezen idő alatt az érett ifjaknak ezrei hagyták el e falakat. Ezek és ezek szerteszéjjel a hazában hirdetik azon fényes erényeket, melyek az Ön tulajdonságai. Mindenütt szeretettel és tisztelettel emlékeznek meg nevééről és mindenütt hirdetik és tanítják, hogy mily hűséges, igaz, bensős és önzetlen barátja volt Boros Vida az ifjúságnak. A harminckét év előtt érettségizett tizennyolcas kis csoport nevében, de az összes tanítványoknak képviselőjében is ebben az ünnepélyes pillanatban halás köszönetemet fejezem ki mindnyájunk nevében azon szeretetért, mellyel minket elárasztani méltóztatott, azon véghetetlen fáradságért és buzgalomért, mellyel bennünket tanítani szíves volt és a hazának hasznos polgáraivá tenni szíveskedett. Isten éltesse igazgató urat!

A Kölcsey-Egyesület nevében Szöllőssy István titkár állott szólásra. Gyönyörű hasonlattal kezdte:

— Amint ezt a megható jelenetet nézem, mely itt lefolyik, eszembe jut egy természeti jelenség, mely sok igaz örömet szerzett már nekem. Az a jelenség, amikor a letűnő nap bucsuzik a földtől. Már nem oly tüzesek a sugarai, mint amikor a magasságos ég delén áll, már nem forró, de valami édesen csókos erő van a sugaraiban. Amint játszadozik a magasra törő fák leveleivel, amint végigfut lágyan, pehelyszerűen a fűszálak milliói, mintha csak azt mondaná, szeretlek benneteket, ne féljete, nem mulok el. Ez a kép jut eszembe, mikor a napot nézem, melynek hét erős színe már nem forr össze az izzó fehérség hatalmas erejévé, már bomladozik részekre, de épen azért változatosabb, szebb, gyönyörűsebb. És amint a napsugár végigsiklik a természet minden alkotásán és magában érzi: ott vagyok a fűszálban, a magasra törő jegenyén, a bogárkában, amely végig csuszik a leveleken, a méhikében, amely virágról-virágra száll, a mézben, amely az embereknek édességet adott, akkor valami őszöntő szerű önértet száll a lelkében és kipirul a nap attól az önértettől, mely az életet adott, az érlelt mindig megilleti. Ez a kép jut az eszembe, midőn Boros Vidának megindító és megindult beszédét hallottam, ő a letűnő nap, melynek édes életet melengető csókjait annyian magunkba szívtuk.

A magasszárnyalású beszéd nagy hatást tett a közönségre. Ez a hatás csak fokozódott Krenner Miklós dr. gyönyörű beszéde alatt, mely a következőleg hangzott:

— Az aradi tanárszövetségben egyesült hatvan aradi tanár üdvözlését és hódoló tiszte-

letét rakom le lábai elé az én gyöngye kis erőmmel. Az aradi tanárszövetség köszöni önnek, hogy ennek a szegénységi fogadalmat tevő csoportnak a soraiba lépett és az elsők között volt, mikor az öntudatra ébredt kis csoport megkezdte harcát.

És most, hogy megbízatásomnak eleget tettem, a magam nevében is hadd szóljak néhány szót. Ugy érzem, hogy egy színes ködfátyolon keresztül igazgató urnak vonásai összemosódnak az apám vonásaival. Ugy érzem, hogy valami olyszerű hála, olyszerű érzés támad az én lelkemben, amelyet csak azzal szemben érzek, akitől életet kaptam. Tizenegy éves rövid pályafutásomnak egyik felét egy oly vezetés alatt töltöttem, amely mindennap keserű cseppeket töltött abba a pohárba, melyből a kötelességnek erősítő italát isszák, de a másik fele az ön vezetése alatt folyt le, amikor az ön drága jó piros szíve, mindennap valamennyi tanárának poharába az erősítésnek italát öntötte. Mikor fáradtam, gyakran elcsüggedve és keserű ajkakkal kijöttünk a tanteremből, csak igazgató ur jószágos arcára tekintettünk, megfürösztöttük lelkünket szelid humorának fényében, új erőre kaptunk és újból éreztük, hogy a mi hivatásunk oly szép, amely szépnek 38 nehéz esztendőn át igazgató ur érezte. Engedje meg, hogy szívemnek és érzéseimnek egész melegével megköszönjem a magam és kollegáim nevében, hogy nemcsak tanítómesterünk, de atyánk is tudott lenni.

(Boros Vida válaszol.)

Kovács Antal volt VIII. osztályú növendék a jelenlegi tanítványok hálaát és szeretetét tolmácsolta, aztán felállott ez ünnepelt és a következőkben fejezte ki köszönetét:

— Mélyen tisztelt közönség? Mélyen meg vagyok hatva azon kitüntetés által, melyben épen most részesültem. Fényes szónoxi tehetséggel és nagy elmeállal kellene rendelkezem, hogy mindazon szavakra, amelyet engem tultul magasztaltak és érdemeim felé emeltek, megfelelhessenek. De ha rendelkezem is ezekkel a tehetségekkel, nem rendelkezem az idegeimmel. Az idegeim nem adnak elég erőt, hogy kellő higgadtsággal beszélhessek és megköszönhessem a sok sok kitüntetést.

Nem emlékszem az életem folyásában azokra a momentumokra, melyekkel ezeket a magasztalásokat megérdemeltem volna. De hát elfogadom őket nem annyira a magam személye, mint inkább a reáliskola nevében, mint megnyilvánulását annak a rokonszenvennek, mely azon intézet irányában áll fent, mely intézet élén én állottam. Tartsák is meg ezen intézetet továbbra is szíves jóakarattal és részesítsék azt abban a pártolásban, melynek eddig is örvendett. Köszönöm a hatóság élén álló Vargassy polgármester urnak szíves üdvözlését és a többiek is mind mind fogadják őszinte köszönetemet és tartanak meg ezután is jóindulatukban.

Az utolsó szavakat elcsukló hangon könnyes szemekkel rebegte el az igazgató. A könny azonban az öröm könnye volt.

Újból megkezdődtek az ovációk és nem akartak megszűnni. Csak percek elteltével csillapodott le a lelkesedés meleg szava.

Miskovits Ernő VII. osztályú tanuló Farakas Ferenc kollégánknak következő gyönyörű alkalmi ódáját szavalta el:

A delelőn túl a nap is kifárad
S betöltvén művét, nyugovóra száll;
De a bőségekincs, mely belőle áradt,
Az alkonyatban is ragyogva áll.
Nemes munkában átélt emberélet
Nem tűnik nyomtalan, a rév ha int;
Ezer alakban megifjúl megint:

Száz kornak élnek, kik koruknak éltek,
Kiknek karjától éva, nyesve nőnek
Szívóssá palántái a jövőnek.

Te, akit ide ünnepelni jöttünk,
Kihez, a hála annyi láncát köt,
Nem vagy a múlt színjátékát közöttünk.
A tette, célra törtetők között,
Mikért hevültél: az eszmék, a vágyak
Tovább lángolnak bennünk s boldog az,
Ki hozzád méltón, mint te, oly igaz
Kincseket a köz asztalára tárhat.
Te nem vagy a múlt; imhol a jelen
Köszönt hódolva úton, utfele.

Növendékid, az elsők, kik ma, látod,
Tul járnak szint' a dél meredekén,
Megóvtak szívükben egy kis világot,
Melyből ma árad, a meleg, a fény.
Ők tudják már az élet iskolából,
Mi bölcs volt egykor mindenik szavad;
S hogy a bölcs pásztor nyájával marad,
Bár messze széledt az a katedrától
Utra valót a szellemed adott:
Fejlődés szomját s tapasztalatot.

S mi ifjak, mi az utolsó, a sorok
Záró gyűrűi, elhozzuk neked
Megbízásból valamennyi kornak,
Mit örömteli hála s szeretet
Nyujt ünnepedre. Dús halomban ott áll
A kincs, drágább, mint gyöngy s aranyveret.
Szívünk s agyunk e kincshez a keret,
S téged ragyog be, amit kiosztottál.
Amihez nyultál, derűsen ölelte
Szent közösségbe a kultura lelke.

S túl a katedrán, ott, hol zord csatákban
Alakul, forrong a közvélemény,
Álltál a bástyán mindig küzdve bátran
S vívott eszmékért tollad a serény.
Kezdetül, a Balkán rónája, bércze,
Acél szallag pároktól ékesült.
S népek közé, miket homály megült,
A kelő nap jótéteménye tért be.
Mindig s mindenütt fátyla volt kezdedben...
Ha élni szép, lehet-e élni szebben?

Most, hogy napod hajlik alkonyodóra,
Neked az est fényvesztést nem jelent,
Sugárt, mely osztott tizezernyi óra,
Az alkonyatban is ragyogást teremt.
Művész mit alkotott nem múlik, a véső
Pihenni tér bár, büszkén áll a mű.
Egy hosszú, munkás élet tükre. Hű
Síkes szavakkal hirdeti a késő
Utódnak, hogy ki voltál az apának,
S emlék d' ezer élő szobra támad.

A zenekar ezután Schubert néhány dalát játszotta el. A „Hymnus” hangjaival ért véget a lélekemelő bensőséges ünneplés.

A bankett.

Előkelő közönség, Aradváros társadalmának színe-java gyűlt egybe ma este a Központi szálló teliertjében, hogy a fehér asztal mellett is ünnepelje Boros Vidát. A hatalmas közönség nagy lelkesedéssel, tapssal fogadta a nemsokkal nyolc óra után érkező ünnepeltet és családját; majd helyet foglaltak a hosszú sorban elhelyezett asztalnál s kezdetét vette a vacsora, amelynek során számos felköszöntő hangzott fel, amelyek mindegyike Boros Vida egyéniségét, érdemeit, fáradhatatlan, sokoldalú munkásságát vázolta, méltatta.

Az első szónok Krenner Miklós dr. volt.

(A tanárszövetség üdvözlése.)

Ha Boros Vida pályafutására visszatekin-tünk — ugymond — az általa produkált munkát nézzük, ugylátjuk, mintha kezek egész sorával lenne ő megáldva. Mint tanár, mint

igazgató, mint újságíró egyaránt akkora munkát végzett, amely külön-külön is dicsére válhat. Lehet-e csodálkozni tehát, hogy a mai szürke hétköznapot szívünk piros betűjével Boros Vida ünnepévé avattuk fel. Az aradi tanárszövetség hálaival és szeretettel telik el az ő személye iránt. Ha a nap egy pontot kíván megvilágítani, akkor a mellette levő pontokra is hinti sugarát. Ha mi is választottunk egy napot, amelyen őt ünnepeljük, ebből a meleg szeretetteljes ünneplésből reánk, egyszerű munkatársaira is jut egy egy fény sugar. Boros Vida el akarta háritani magáról ezt az egész ünnepeket. Az ő egész pályafutása alatt a szeretet és melegség akkora tömegét árasztotta, hogy azt visszaadni, meghálálni szinte lehetetlenség. De ez a szeretet visszatér, bekopogtat a szívek templomába, odaáll az oltárra, hogy teljes fényben ragyogja be Boros Vida nagy tetteit, érdemeit. Hiába akarta elháritani az ünneplést, itt állunk mi kitárt szívvel, hogy hódoló tisztelettel tekinthessünk egy harminnyolc éves pályafutás minden érdemére. S itt van ő, akire büszkén tekinthetünk, azt kívánjuk, hogy az uristen Boros Vidát még sokáig, nagyon sokáig éltesse.

(Az ünnepelt köszönete.)

Boros Vida állott fel ezután szólásra:

— Nem hagyhatom sokáig szó nélkül az elhangzott beszédet, el akarok háritani ebből a dicséretből, amennyit lehet. De tudom, hogy veszedelmes emberrel, a szó valóságos művészevel állok szemben, s így félve próbálok csak vele szembeszállni, s azt mondani, hogy elvette a súlykot. Inkább nem próbálkozom meg ezzel a meddő harccal, belenyugszom s megköszönöm ezt a sok szép elismerést, úgy veszem mintha megérdemeltem volna.

Megköszönve ezt az impozáns, megindító, megható ünneplést, amelyben részesítették. Az a kicsinyke érdemem, amely talán jutalomra érdemes, ennél nagyobb jutalmat, mint a mai, soha nem kaphatott volna.

(A főreáliskola tanári kara.)

Szabó Ernő dr. a főreáliskola tanári kara nevében köszöntötte fel Boros Vida igazgatót:

— Amikor tanártársaim nevében, ugymond: felszólalok, annyi téma kínálkozik, hogy nehéz válaeztanom. A főreáliskola tanári kara nevében kit köszöntsek fel? A szerető embert, a kitűnő tanárt, a minta igazgatót? Én az utóbbit választom, mert Boros Vidát mint igazgatót tanultam meg szeretni és becsülni. Vannak hivatások, amelyet paragrafusokban szedni nem lehet, s ezek épen olyanok, amelyek a legfontosabbak, amelyek egész embert kívánnak. Az igazgató mindig az, ami az illető ember. Meghatározatlan hivatással, meghatározatlan követelésekkel áll az iskola élére, hogy azt vezesse, kormányozza. Lehet az igazgató lelkes vezetője a tanári karnak, az ifjuságnak, gondviselője az iskolának, de lehet gáncsot vetője, kerékkötője is. Boros Vida mint igazgató is tanár maradt, első az egyenlők között és épen ezért igazán első lett. Lelkes örömmel telik meg szívem a díszes közönség láttára. Igaz, hogy ez a lelkes részvétel több tényezőtől, így leginkább a közönségtől függ s hogy ennyien összegyűltek, ahhoz Arad publikuma kellett, de kellett Boros Vida egyénisége is, akire méltán büszkén lehetünk. Adja az isten, hogy még sokáig büszke lehessék, büszkék lehessünk rája.

Jancsovits Ferenc főreáliskolai tanár mondta a következő toasztot:

— Mi a délután és most is ünnepeltük Boros Vidában az embert, a kollégát, az igazgatót, de valamiről megfélekedtünk. Hasonlatosan ahhoz a vándorhoz, aki a gyönyörű gyümölcsök-

kel megrakott fáról éhét, szomját csillapítja, s nem kérdezi, hogy minek köszönheti ezt, mi sem kérdeztük, hogy kinek köszönhetjük Boros Vidát úgy, ahogy van, a maga aranyos kedélyével, jó szívével, melegségével. Meg kell emlékeznünk azokról, akiknek ezt köszönhetjük; s köszönjük ezt kedves élete párjának, s azoknak akik a családja közvetlen környezetehez tartoznak. Boros Vida feltségére és kedves családjára üritem poharam.

Faragó Rezső emelkedett ezután szólásra:
(A sajtó nevében.)

— Bocsássanak meg a tanár urak, ugymond, hogy a történelmi évszámokkal nem vagyok teljesen tisztában. Azt tudom, hogy volt egy év, amikor Port Arturt bevették a japánok. Szóval nyári időben történt, Boros Vida akkor Vizaknán nyaralt, hogy megjelent az ujságokban az a hír, hogy Port-Artur bevétele már csak napok kérdése. Ekkor Boros Vidában felébredt az ujságíró, irt egy vezércikket, amelyet elküldött hozzánk, az Aradi Közlönyhöz egy levél kíséretében, amelyben azt írta, hogy valószínű mire ez a cikk megérkezik ide Aradra, addigra Port-Artur biztosan elesik, s így a cikk leadható lesz. De mit tesz isten? Port-Artur nem vették be, csak pár hónap múlva, a következő év januárjában. Amikor a távirat megjött, elővettük azt a pár hónappal ezelőtt beküldött vezércikket, csupán a dátumot kellett kijavítani s a cikket leadtuk, mert annak minden egyes sora oly friss, eleven, élettől lüktető volt. Semmivel sem adhatja jobban az ujságíró rátermettségének igazi jelét, minthogy egy megtörtént eset történelmi jelentőségét fejtegetve, az abból levont konzekvenciák hosszú idők múlva is frissek, elevenek, igazak. Ő az utolsó vezércikkirő, aki mindig a meggyőződését írta meg a cikkben. Ha valami, a kifejtendő álláspont nem az ő nézetét képviselte, soha nem vállalkozott a cikk megírására. Boros Vida a cikkeit mindig keztüis kézzel írta, de ez nemcsak mondás, hanem tényleg keztüüt viselt a kezén, amikor a ceruzát kezébe vette. Ez mintha szimbólum is lett volna. Akármilyen kérdésről is volt szó, mindig keztüis kézzel nyult ahhoz, mindig simán, szépen, gyönyörű lendülettel, a logika egyenes vonalával írta meg cikkeit.

Ha visszagondolva arra a sok-sok epizódra, amely Boros Vida nevéhez fűződik, míg ujságíró, illetve szerkesztő korából, akkor bizvást elmondhatjuk, hogy nemcsak a főrealistika növendékei az ő tanítványai, sőt az igazi tanítványai mi vagyunk, akik az ő betűiből, az ő vezetése mellett tanultunk meg ujságot írni. Én az ő tanítványai, a mai ujságírók nevében köszöntöm őt, s hiszem, hogy ez a mai ünneplés és bucsu nem jelenti az ujságíró pályáról való bucsuzást is, sőt hiszem, hogy még sokáig és sokszor fogja őt egy-egy nagy téma hevíteni, s még sokszor fogunk tőle a lap első oldalán cikket olvasni. Az aktív és ifju ujságíró élettem.

(Kartársak és tanítványok köszöntői.)

Somogyi Gyula dr. meleg közvetlen szavakkal a felső kereskedelmi iskola tanártestülete nevében mondott felköszöntőt Boros Vidára. Megkapó beszédben vázolta azt a nemes melegen érző szívet, erős dolgozó akaratot, a mely Boros Vidát élete egész során, minden működésében jellemezte.

Szakolczay Lajos volt a következő toasztó:

Eljöttünk mi is örömmel, a szív melegségével, hogy részt kérjünk e szép ünnepből. Van itt Aradon egy csendben, szerényen, de eredményesen működő sportegyesület, az Aradi Atletikai Klub. Az alapítása óta tagja ennek az egyesületnek Boros Vida, igaz sportbarátsággal részt vett mindig az egyesület vezetésében,

fejlesztésében. S eljöttünk mi, kis csapat, hogy a klub nevében meleg szeretettel, hálás szívekkel sportbarátságunkkal köszöntsük Boros Vidát, akit az isten sokáig éltesse.

Papp György főgimnáziumi tanáregyszerű, sugárzó szeretettől áradó szavakkal mondott Boros Vidára felköszöntőt. Lakodalom volt ma, ugymond. A lakodalom két részből áll, siratóból, amely a Lyceumban folyt le s örömnepből, amely itt van. Ünnepejük a völegényt, aki ma vált jegyet a nyugalom istennőjével. Azt kívánom, hogy ez új pályáján az emberi kor végső határáig éljen boldogul.

Rudas Bódog orvosszigorló, a volt növendékek nevében mondott formás felköszöntőt Boros Vidára.

Tolnai János dr. a harminc évvel ezelőtt érettek nevében méltatta Boros Vida érdemeit s ama kívánságának adott kifejezést, hogy az új generációknak olyan szabadelvűen gondolkodó, széles látókörű tanárai legyenek, mint Boros Vida.

Szóllósy István dr. szellemes pohárköszöntője után még sok felköszöntő hangzott el az ünnepeltre, családjára s a jelenlévőkre. A hatalmas társaság kedélyes hangulatban még sokáig együtt maradt s csak az éjfél órákban oszlott szét.

Grófnők a lacikonyhában.

— Husz fillérért káposztát. —

Távirati tudósítás.

Nagykanizsa, június 28.

Bájosan idillikus jelenet történt ma a nagykanizsai piacon. Hősei, helyesebben hősnői, két szépséges magyar grófkisasszony volt, akik nagy tömeg ember csodálkozásától körülvéve azzal adtak kifejezést az emberi egyenlőségről alkotott rokonszenves felfogásuknak, hogy a piac lacikonyhájába telepedve, az igazán a legdemokratikusabb emberfajtának használatára rendelt tányérokba és kanalakkal ették a lacikonyha kétséghívül izletes káposztafőzelékjét.

Igy történt a dolog. A két Csekonics kontesz automobilon érkezett Tirolból, ahonnan Nagykanizsán át hazá, Nógrádmegyébe utaztak. Miután a gép benzinkészlete jócskán megfogyott, a soffőr Strém és Klein üzlete elé hajtott, hogy benzint vásároljon. Ez némi időbe telvén, a grófkisasszonyoknak az az ötletük támadt, hogy ez idő alatt az üzlet előtti piacon cseresznyét vásárolnak. Kosárról-kosárra jártak, keresve a legszebb cseresznyét, miközben odakerültek a lacikonyha mellé, hol tudvalevőleg a vásáros nép részére naponta kolbászokat és savanyu káposztát főz egy élelmes asszony. A grófkisasszonyok finom orrocskáját ingerlően csiklandozta a párolgó káposztának illata. Egy összenézés, két felvillanó mosoly és a két grófkisasszony a lacikonyha asszony nagy ámulására már ott ült a lacikonyha festetlen hosszú asztalánál az x lábú padon.

Bármily hihetetlen és különös volt is a dolog, az elegáns automobilos dámák káposztafőzeléket kértek és kaptak is, bár nem tették le előre a hatost, mint azt az óvatos csaplárosné nem egy vendégétől meg szokta követelni. — Aztán irigylésre méltó étvágygal és a mindegyre szaporodó kíváncsiak csodálkozó tekintetétől mit sem zavartatva, cseresznyét, automobili, mindent elfeledve, ették a tiszta tányérból, de „pakfon” kanállal a kitűnő káposztafőzeléket. Végül, az utolsó cseppcskét is kikanalazva, felkeltek az asztal mellől és kifizették a két tányér főzelékért járó husz krajcárt és a jelen voltak hálásan tüntető nézéseiket közegette siettek vissza az automobilhoz, — mely már ultra készen várta őket. De előbb még

így szóltak az örömeiben repeső lacikonyhásnéhoz:

— Köszönjük édes nénikénk, soha ilyen jót nem ettünk. És ha még valaha erre járunk, okvetlenül újra eljövünk, — csak mindig legyen ilyen jó káposztája!

Az ügyvédi kar megbecsülése.

— Kinos incidens egy törvényszéki tárgyaláson. —

Távirati tudósítás.

Budapest, június 28.

A budapesti büntetőtörvényszék felebbviteli tanácsa előtt, melynek Bakonyi táblai bíró volt az elnöke, kinos incidens történt ma egy ítélet-hirdetés után. Maga a jelenet olyan frappáns volt, hogy ott a teremben válasz nélkül maradt, de alighanem sok szó fog még esni róla.

Tegnap tárgyalta a bíróság Virágh Gyula dr. fővárosi ügyvéd ismert esetét. A jónévű fiskális a válpörét viszi Serédi Saroltának, az egykori primadonnának, akitől évek óta válni akar a férje, Hoór-Tempis Mór dr. műegyetemi rendkívüli tanár. És a pör folyama alatt történt, hogy amikor egy főtárgyaláskor távoztak a felek, Virágh Gyula dr.-t inzultálták az utcán, maga Hoór dr., továbbá az egyik válpörbeli tanuja, Steller Antal főmérnök, s a bíróság épülete előtt várakozó kocsisaik: Szalai János és Somoskői Antal.

A merénylet, mely méltó feltűnést keltett arra indította az ügyvédi kamarát, hogy beavatkozzék az ügybe. Az a felfogás vezette, hogy mint az ügyvédi kar erkölcsi testülete nem nézheti tétlenül azt, hogy egyik tagját, mert a hivatását teljesíti, bottal és ököllel igyekeznek a köteleességteljesítéstől eltéríteni. Ennek a felfogásnak volt a kifolyása, hogy amikor Virágh dr. feljelentette a bántalmazóit, mint a panaszos ügyvéd képviselője az ügyvédi kamara ügyésze Baracs Marcell dr. jelent meg a tárgyaláson.

A büntető járásbírószágon Benke bíró előtt lefolyt tárgyalás az ügyvédi karban jóleső megnyugvást keltett, mert az ítélet annak a kifejezője volt, hogy az ügyvéddel szemben elkövetett e fajta merényletek a kellő megtorlást vonják maguk után. Valami tulságosan súlyos nem volt az ítélet, de mégis olyan, hogy megelégedéssel fogadhatták. Akkor ugyanis Benke dr. bíró elítélte Hoór dr. és Steller mérnököt 800—800 korona pénzbüntetésre, a két kocsis pedig 4—4 napi fogházra.

Ez előzmények után került sor a tegnapi felebbviteli tárgyalásra, majd ma a másodfokon hozott ítélet kihirdetésére. Dél előtt 10 órakor jelentek meg a felek a törvényszék ítéletének meghallgatására, melyet Bakonyi dr. táblai bíró — bár hangsúlyozta, hogy Virágh dr. ügyvédi tevékenységét gános nem érheti — a következőkben hirdetett ki:

A törvényszék Hoór egyet. tanárt fölmenti, Steller főmérnököt elítéli ugyan 200 korona pénzbüntetésre, de büntetésének végrehajtását felfüggeszti és a két kocsis büntetését is leszállítja 30—30 korona pénzbüntetésre.

Természetes, hogy Baracs Marcell dr.-nak nem tetszett ez az ítélet. Fölállt hát s a következő nyilatkozatot tette:

— Legyen meggyőződve a bíróság, hogy az a megbecsülés, amelyben iménti ítéletével az ügyvédi kart részesítette, — a legteljesebb kölcsönösségen alapszik.

Nem hangzott el egy szóval sem több sem kevesebb és hallgatott az elnök is. De szinte bizonyos, hogy a nyílt színen tett kijelentésnek még következményei lesznek.

Nemzetközi Hirlap.

— Érdekes ujtás a hirlapirodalomban. —

Távirati tudósítás

Páris, június 2.

Theodore Stanton, aki a napokban érkezett vissza Amerikából Európába, érdekesen nyilatkozott arról a tervről, hogy több amerikai és európai előkelő és nagy befolyású férfi nemzetközi napilapot készülni alapítani. A terv már csaknem teljesen ki van dolgozva s az ujság első száma januárban fog megjelenni. A nemzetközi hirlap kizárólag az egész világot érdeklő kérdésekkel fog foglalkozni s az alapítók a vállalkozástól igen nagy sikert várnak.

Stanton egyelőre nem akarta megnevezni a mozgalom irányítóit, de a „Sun“ tudósítójának készséggel adott felvilágosítást arról, amit a vállalat üzleti érdekében máris sikerült formába önteni.

A tervvel már régóta foglalkoznak Európában s a mozgalom kezdeményezői mindenek előtt annak akartak végére járni, hogy miképpen fogadják az eszmét a világ székvárosaiban és nagyobb társadalmi gócpontjain. Ennek tanulmányozását Stantonra bízták, aki most fejezte be tanulmányutját s azt a meggyőződést szerezte, hogy az ujságnak mindenfelé nagy lesz a keletje.

Mint Stanton mondja, föltétlenül szükséges, hogy a megindítandó ujság független és önfentartó vállalat legyen. Az első fontos kérdés volt a nemzetközi hirdetések biztosítása. Ez olyan kedvező sikerrel kecsgetet, hogy máris biztosítja a lap függetlenségét. Az előjelekből meg lehet állapítani, hogy a lap bőségesen fog hirdetésekkel rendelkezni.

A munkatársak és levelezők kérdése a másik nagyjelentőségű dolog. A nagy városokban máris ki vannak szemelve azok a munkatársak, akik tapasztalt működésükkel előkelő színvonalat fognak tudni adni a nemzetközi hirlapnak, amelynek neve „Le Journal International“ lesz s általában francia nyelven fog megjelenni Párisban, noha más nyelven írott cikkek sem lesznek a lap hasábjairól kirekesztve. Ha például Roosevelt angol nyelven ír cikket a lap számára, az a cikk angol nyelven fog megjelenni.

A szokott értelemben vett szerkesztője nem lesz a lapnak, hanem lesz szerkesztőtestülete, míg intéző szerkesztőnek Stanton van kiszemelve. A nemzetközi hirlap nem fog pártpolitikát folytatni, hanem az egész világot érdeklő eseményeket a maguk valóságos állapotában fogja hűen ismertetni. A szerkesztőségi tanácsban minden nemzet képviselve lesz, előkelő tagokkal. Ez a 80 tagra tervezett tanács félvenként fog üléseket tartani Párisban. Szenzációs hírek csak ritka esetben kerülnek a lapba, amely a nemzetközi vonatkozású eseményekre fogja fektetni a fősúlyt. Fontos lesz ezért a külföldi hírek rovata, amelynek vezetését a „Pester Lloyd“ egyik szerkesztőjére, Leipnik Ferdinandra fogják bízni.

Irodalmi és művészi ügyekben szintén melőzni fogja a lap a helyi szempontokat és ezen a téren is kizárólag nemzetközi oldalukról fogja megvilágítani az eseményeket.

TANÜGY.

(—) Nopcsa Eleké báróné elemi iskolai vizsgakon. Az ujaradi népiskolákban f. hó 29 én fejeződött be az idei tanév a szokásos „Te Deum“-mal. A vizsgálatokon Kristofcsák Gyula iskolaszéki elnök és igazgató és Hrussek Béla iskolaszéki tag elnökölt. A vizsgálatokat a község közönségének nagy érdeklődése kísérte. A taneredmény általában dicséretet érdemel. Különösen kiemelendő a „Miaszonyunktól“ elnevezett iskolánövérnek vezetése alatt álló leányiskolák alsóbb osztályaiban tapasztalt tartalmas taneredmény, főleg az értelmes, szép magyar

beszéd lepte meg a közönséget. Ezen iskola II. osztályában már szép magyarsággal, értelmesen beszéltek a kicsiny német anyanyelvű leánykák. A leányiskola vizsgálatain Nopcsa báróné Eleké is megjelent. A nemesen érző urnő a tapasztalt szép taneredményt jutalmazandó gyönyörű és értékes emléktárgyakat osztott ki a leánykák között.

(—) Beírások. Az aradvárosi Felső Kereskedelmi Iskolában az 1911—12 tanévre a beírások június 30 átol július 5-ig tartanak, délelőttönként 9—1 óráig az igazgatói irodában (földszint jobbra). Szeptemberben csak azok vehetők fel, kiknek hely jut. A beírásnál pusztán a beírási díj (20 korona) fizetendő. Akik az alsó osztályba akarnak beiratkozni, de javító vizsgálatra vannak utasítva, azokat előjegyezhetni, s az előjegyzettek helyét szept. elsejéig fenn tartom. Somogyi Gyula dr. igazgató.

(—) A női kereskedelmi tanfolyamba melyet az Aradi Kereskedők Köre tart fenn, a beírások június 30-ától július 4-ikéig tartanak délutánonként 4—5-ig, a felső ker. iskola igazgatói irodájában (földszint jobbra). Tanulók csak korlátolt számban vehetők fel. Beírási díj, mely azonnal fizetendő husz korona. Évi tandíj 100 kor., mely összeg szept. elsejétől fogva havi részletekben is fizethető. Somogyi Gyula dr. igazgató.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor :

Csütörtökön délután Sárga liliom, vidéki történet. Este: Elnémult harangok, sziamü. Gál Gyula vendégfelléptével.

Pénteken: Idegesek, vigjáték. Gál Gyula vendégfelléptével.

Szombaton: Pálinka, dráma. Gál Gyula vendégfelléptével.

Vasárnap délután: Gyermekeledadás. A kis Lord. Este: Tatárjárás, operette.

Husz fillér egy Gulácsy képért.

— Műértők a honvédkaszárnyában. —

Távirati tudósítás.

Nagyvárad, június 28.

Nagyváradon nem akadt senki, aki hajlandó lett volna, husz fillérért Gulácsy Lajosnak, a neves piktornak egy gyönyörű képét megvásárolni.

Nemrégén Budapesten is történt ehhez hasonló eset. A Képzőművészeti Muzeumból egy éhes fényképészegéd ellopott egy százezreket érő Murilló-képet. Azután bejárta az egész fővárost, felkereste az összes műértőket és képgyűjtő smokkakat, de a képet nem tudta eladni még 10 koronáért sem. Mindenünnen azal dobták ki:

— Menjen innen azzal a mázolvánnyal!

Ugyanilyen sorsot ért el a Gulácsy Lajos „Olasz fiu“ című festménye is, amely ha nem is ér százezreket, de ezer koronán alul nem igen adná el senkinek. A kép mintegy két héttel ezelőtt — akkor volt Gulácsynak kollektív kiállítása Nagyváradon — szállítás közben a Mezey Mihály-utcán elveszett. A kép eltűnését bejelentették a rendőrségnek és a lapokban is hirdették.

A hirdetésre nagysokára jelentkezett is egy asztalosmester és elmondotta, hogy ő talált egy képet a Mezey Mihály-utcában, de ugyanakkor több társzekerem egy őrmester költözöködött azon a helyen. Ő tehát átadta a képet egy káplárnak, aki a szekér tetejére dobta fel a butorok közé.

Ezen a nyomon indult el a rendőrség és kikutatta, hogy a 4. honvédgyalogezred egyik őrmestere, akinek a káplár a talált képet át-

adta, nem fogadta el a festményt azzal az indokolással, hogy nem az övé.

Igy a kép kikerült a katonák közé, de nem akadt köztük egy sem, aki hajlandó lett volna pénzt adni érte. Tíz krajcárra, sőt még annál is alacsonyabbra szállt le az „Olasz fiu“ árfolyama. Amikor pedig már semmi áron sem lehetett értékesíteni, a szerencsés megtaláló dühében a kaszárnya inspekción szobájában a szekrény tetejére dobta a képet. Itt talált rá tegnap egy rendőrszolgálatos és miután megállapította, hogy a festmény tényleg Gulácsy Lajos tulajdona, a képet elkobozta, az eljárást pedig tovább folytatja annak megállapítása végett, hogy a kép hogyan jutott a honvédkáplár birtokán.

* A Zenede záróvizsgálata. Az Aradi Zenede záróvizsgálatai ma harmadnapon véget értek. Összesen 171 növendék vizsgázott és ez utolsó napon az V., VI. és több tanfolyamot végzett ifjúság oly munkát produkált, hogy az országos zeneakadémián is bevált volna minden egyes előadás. Liszt, Taussig, Chopin, Paganini, Beethoven, Schubert, Vieuxtemps, Mendelssohn, Grieg és másoknak a hangversenydarabjait adták elő, még pedig művészi felfogásban és bámulatos technikai ügyességgel. Ez nem akar sablonos dicséret lenni, hanem kötelességünk tárgyilagosan megállapítani, hogy minden kitűnő volt. Krispin József igazgató zárászávaiban hangoztatta ugyan, hogy a Zenede csak az aradi polgárok zeneiskolája óhajt lenni, de olyan szakavatott tanerők, mint Budits Mátyás, a legszerényebb lelkületű művész ember, aki már 15 évig, továbbá Schleichner Amália, aki 19 évig, Kaletzky Vilma, aki 9 évig, Zoltai Mátyásné, aki 8 évig gyakorolja a zenetanítást az intézetnél, már beleszokottságuknál fogva sem produkálhatnak mást, mint a szó igaz értelmében való kitűnőt. Krispin igazgató 60 éve tanít és igazgat, Budits Ádám pedig 58 éve. Ezek tradíciót teremtettek és ha a jövő megmarad ezen tradíció kitapasztalt nyomaiban és az aradi polgárság továbbra is magáénak vallja az intézetet, biztosítva van a jövő minden időre. A választmányból jelen voltak Geisz Sándor, Priegl István dr., Kopp János, Robitsek Samu, Vas Sándor dr., Wágner József dr. és az elnök Institoris Kálmán, aki végül Krispin József 60 éves közreműködését méltatta a közönség örömteljes éljenzésétől kísérve.

* Magyar színészet Trencsénteplicen. Szabó Ferenc jónévű színtársulata e hó 21-én megkezdte színelőadásait Trencsénteplic rádiófürdőn. Ugy az operette, mint a drámai előadásokat sűrűn látogatja a nagyobrszt külföldi fürdőközönség, melyet ugy a kitűnő összjáték, mint az egyes művészek játéka nagyon kielégít. Különösen Szabóné Hervai Erzsé, Kállai Jolán, Sebestyén Rózsi, a férfiak közül Fodor Oszkár, Gulyás Menyhért, Barics Gyula, Stoll Béla hódították meg a közönséget. Szabó színigazgató a fürdő részére kibővítette színtársulatát, Vörös Ilyt és Juhos Margit énekesnőt szerződtette. Mindkettőjüket szívesen fogadták, sőt nyílt színen is gyakran kitapsolták.

* Az első Dreadnought az Uránlában. Még csak szombaton lesz egy hete, hogy világraszóló ünnepek keretében vízre bocsájtották a monarchia első Dreadnoughtját a király jelmondatával büszkélkedő Viribus Unitist. Ő felségét Ferenc Ferdinánd trónörökös képviselése, aki magával vitte erre a nagy ünnepségre feleségét Hohenberg hercegnőt. Az uralkodó család tizenhét taggal volt képviselve a hajókeresztelet. Soha még annyi tábormok össze nem gyűlt egyetlen alkalomra sem, mint ennél a nagyjelentőségű ünnepségnél. Magyar és osz-

trák miniszterek, képviselők, katonai és civil méltóságok egész tömege tarkállik azon a messés mozgófényképen, melyet esütörtökön már be is mutat az Uránia-színház. A nagyszabású látványosságot nagy anyagi áldozatok árán szerezte meg az Uránia-színház és méltó rá, hogy eme áldozatkészségéért a közönség legnagyobb érdeklődése honorálja. A szenzációs képet teljesen új műsor keretében mutatják be. 175

* Péter és Pál napja az Apollóban. Péter és Pál ünnepén válogatott képekből összeállított művészi műsort mutat be az Apolló-színház. Az elsőrangú drámákon, boházatokon és természet utáni fölvételeken kívül műsoron van az angol koronázás káprázatos fölvétele is, amely tegnap és ma már teljesen meghódította a közönséget. Ez alkalommal kerül utóljára bemutatóra az angol koronázás s péntekre már teljesen új képeket tűz műsorra az Apolló-színház igazgatósága. 177

* Öregek és fiatalok (a szerelem titkai.) A züllés útjának harmadik fejezetével elkészült a filmgyár s az első képeket most bocsátják ki az ország különböző részeibe. Az Apolló színháznak sikerült előnyös összeköttetésekkel felhasználásával nagy anyagi áldozatok árán megszerezni a hatalmas speciális tárgyú drámát, amely „Öregek és fiatalok” cím alatt kerül bemutatásra és a szerelmi élet titkait tárgyalja. Az Öregek és fiatalok-at már pénteken bemutatja az Apolló rendes helyárák mellett. 177

Öngyilkos kereskedő.

— Anyagi gondok elől a halálba. —

— Az Aradi Közlöny tudóstíjából. —

Makó, június 23.

Makó város társadalmának egyik nagyra-becsült és általánosan tisztelt tagja, Stentzky Ernő előkelő kereskedő, tegnap este öngyilkosságot követett el, valószínűleg a Marosba ugrott. Az idős uriember a családját ért csapásokon kívül főleg anyagi gondjai készítették tet-tére.

Stentzky Ernő előkelő uri családból származott. Hajlamai és tehetsége a kereskedelmi pálya felé vonzották. Fiatalabb éveiben Amerikában járt, ahonnan bő tapasztalatokkal tért vissza hazáiába. Családi élete boldog volt. Első nejével sokáig tartó boldog házasságban élt. A szomorúság és a gyász akkor költözött először a Stentzky-házba, midőn pár év előtt egyik nagytehetségű fia, Vidor, hosszas és kinos szenvedés után elhunyt. A szeretett gyermek halálát az anyai szív nem tudta elviselni, pár évig tartó betegeskedés után ő is követte fiát az örök nyugalom honába. E két tragikus eset mélyen megrendítette Stentzky Ernő lelki állapotát.

Az idő és a munka azonban balzsamot hoztak sebére s a múlt év őszén újból megházasodott. Második nejével való házassága is boldognak mutatkozott.

Az utóbbi évek rossz kereskedelmi konjunkturái sok gondot okoztak Stentzky Ernőnek. A nagy konkurrencia és a gazdasági viszonyok pangása igen gyakran nehéz küzdelmek elé állították. Legutóbb anyagi viszonyai oly rosszra fordultak, hogy azon is gondolkozott már, hogy időtlen házáat, melyhez sok évtizedes becsületes munkálkodás emlékei fűződnek, eladja. Panaszkodott is nem egyszer barátainak és ismerőseinek. Legmeghittebb barátai előtt pedig oda is nyilatkozott, hogy *jobb volna nem élni*.

Tegnap este szokása szerint korán megvacsorázott s elbucszott feleségétől azzal, hogy egyik barátjához megy.

Többször mondta nejének, *Isten veled! Én elmegyek!* De távozását senki sem tartotta gyanusnak. Csak mikor késő este nem jött haza, akkor vették észre, hogy nagy baj van. Elsiettek barátaihoz, de sehol sem tudtak felvi-

lágosítást adni hollétéről, lesiettek rosszat sejtve a Marosra, ott sem tudtak semmit. Egész éjjel kutattak Stentzky Ernő után, de eredménytelenül. *Ma reggel aztán megtalálták egyik lábon a ruháit és a zsebében egy pár levelet. Valószínű, hogy a Marosba ölte magát.*

Stentzky Ernő számos levelet hagyott hátra. Így nejéhez, fiaihoz és barátaihoz. Családjához intézett levelében intézkedéseket tesz vagyona felől és tettének okául életuntságot és anyagi bajait említi. Barátaitól megható levelekben vett bucsut. Stentzky Ernő hullájának körözését a rendőrség azonnal elrendelte. Ma egész délután kutattak holtteste után, de eddig eredménytelenül. Stentzky Ernő tragikus vége városszerle részvételt keltett.

Milliomosok a vádlottak padján.

— Megrágalmazott ügyvéd. —

Távirati tudósítás.

Nagyvárad, június 28.

A magyar parasztok gazdag fajtájának két tipikus példánya állott tegnap a nagyváradai bíróság előtt. Karcag községnek egykor leggazdagabb házaspára felett itélkezett a törvényszék, mert miután a lejtőre kerültek és bünt bűnre halmoztak, még a védő ügyvédjüket is megrágalmazták.

Őt esztendővel ezelőtt még a leggazdagabb emberek közé számították Thury Mihályt meg a feleségét. Millió koronára becsülték a vagyonukat és soha sem gondoltak arra, hogy a Thury-vagyonnak is vége legyen. A nagyuri élet és a politikai szereplés azonban hamar elvitte a vagyont.

Gyorsan sülyed mind lejjebb a Thury-család. 1908-ban gyujtogatásért elfogták a Thuryfiut és ekkor Thury Mihályné bejött Nagyváradra és elment Fráter Pál dr. ügyvédhez. Elmondta, hogy a fiát akarja kiszabadítani. Pénze nincs, hogy a kauciót letegye, de hozott 3 váltót és két telekkönyvi kivonatot, hogy erre szerezzen neki pénzt az ügyvéd. A váltókra Thury Mihályné anyja volt aláírva, aki még most is vagyonos asszony Karcagon. Fráter Pál dr. utána járt a dolognak és szerzett is pénzt, de mikor az első részletet fizetni kellett volna, küldt, hogy a váltó is, meg a telekkönyvi kivonat is hamis. Békés megegyezés nem jött létre, mert Thury Mihályné anyja nem akart fizetni a leányáért és így az eset a törvényszék elé került, ahol Thury Mihályt is meg a feleségét másfél évre elítélték.

A gazdagsághoz szokott, de most már rabruhában járó házaspár nem akart belenyugodni, hogy őket büntesse meg a törvényszék és még mialatt a vizsgálat folyt ellenük, egy névtelen feljelentés érkezett a nagyváradai ügyészséghez, amely elmondta, hogy a Thury-féle pörben az összes váltókat Fráter Pál dr. hamisította. A névtelen feljelentés szerint a Thury-házaspár nem tudott semmit a manipulációról, hanem mindent az ügyvéd csinált. Az ügyészség tudatta Fráter Pállal a feljelentést és bár Fráter Pál biztosan tudta, hogy Thury Mihály és felesége a névtelen feljelentő, nem tett ellenük semmi lépéseket. Mikor a házaspár látta, hogy a névtelen feljelentéssel nem érte el célját, nyíltan, saját nevük alatt feljelentették Fráter Pál drt három rendbeli váltóhamisítás, két rendbeli adóslévél hamisítás és három rendbeli ügyvédi meghatalmazás hamisítása miatt.

Ezzel a feljelentéssel azonban nem elégedett meg a bűnös házaspár, hanem Fráter Pál dr. apját, apósát és egész családját elárasztotta levelekkel, amelyekben minden rosszal vádolták meg a volt ügyvédjüket.

A vizsgálatot az ügyészség megindította Fráter Pál dr. ellen és kiderült, hogy az ügyvédet teljesen alaptalanul vádolta meg a feljelentés. A vizsgálat lefolyása után Fráter Pál dr. rágalmazás miatt feljelentette Thury Mihályt és a feleségét. Az ügyet tegnap tárgyalta a nagyváradai bíróság Vámosy Mihály elnökléte alatt. A vádat Szolnok Jenő kir. ügyész a védelmet Deák István dr. képviselte.

Thury Mihály, a daróceruhába öltözött egykori nábob, intelligens kinézésű ember. Tagadta, hogy ő csak egy váltót is hamisított volna. Thury Mihályné ráncos arcú, sovány parasztasszony, karton kendővel van bekötve a feje. Hangos sirással jött be a terembe és sirva kezdett beszélni.

— Nem gyanusítom én az ügyvéd urat azzal, hogy hamisított volna, okos ember ő, nem tesz olyat. *En is csak elkeseredésemben jelentettem fel. Visszavonom ellene a vádat.*

Fráter Pál drt. hallgatta ki a bíróság, aki elmondta, hogy neki 1100 korona kárt okoztak, de a vádat csak azért tárta fel a házaspár ellen, mert látja, hogy erkölcsileg akarta őt tönkretenni a Thury-familia.

Mikor Thury Mihályné hallotta, hogy Fráter Pál továbbra is fentartja a vádat ellenük, felemelkedett a vádlottak padjáról, letörölte a könnyeit és száraz hangon jelentette ki:

— Mi odakint a folyosón megegyeztünk az ügyvéd ural, hogy ő is visszavonja a panaszát, meg én is. De ha az ügyvéd ur fentartja, hát én újra kijelentem, hogy az ő irodájában hamisították a váltókat.

Deák István dr. kijelentette, hogy ő maga részéről meg van győződve a vád alaptalanságáról.

Thury Mihályné a tárgyalás alatt szótlan volt, csak ha a férjét említették, akkor jajdult fel, mert mint mondotta:

— A férjem ártatlan, mindent én csináltam!

A tanúk kihallgatása, a vád- és védbeszéd után a bíróság Thury Mihályt és a feleségét 1—1 évre ítélte el.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Szegeden akasztás lesz. Megirtuk lapunkban, hogy Szalma István, akit rablőgyilkosság miatt kötél általi halálra ítélte az esküdtbíróság, kinos gyötrelemben tölti napjait a szegedi csillagbörtönben. De ez csak a múlt héig volt így. A halálraítélt vasárnap valami csodálatos változáson ment át. A bitótól való rettegése elmúlt, esodálatosan nyugodt s igazi akasztófa-humor nyilvánul meg tetteiben. Egyik rabtársának nyugodtan, szinte dicsekedve beszélt el, miként ölte meg és fosztotta ki áldozatát.

— A fejét úgy szét vertem, hogy paprikás-hust lehetett volna belőle főzni. Amikor pedig haldokolva vonaglott a szénában, mellé ültem és rétest ettem. Még sohasem ettem olyan jóízűen.

A cellájában kártyát készített, amelylyel huszonegyest játszott két rabtársával. A játék természetesen hozomra ment s a halálraítéltnek módjólott kedvezett a szerencse. Rövid idő alatt négyezer koronát nyert partnereitől. Szalma a játszma végén vidáman jegyezte meg, hogy ha így jár a kártya, milliomos lesz, mire fölakasztják. A cinikus ember már tudja, hogy az esküdtbíróság halálos ítéletét a Kuria is helybenhagyta s így élete most már a királyi kegytől függ. A Kuria döntése sem hozta ki flegmájából s azóta is jókedvűen huszonegyezik partnereivel: sok évi fegyházra ítélte gyvencekkel.

Maidt és Schrodt

angol uri divat és fehérnemű különlegességek üzlete

Arad, Andrásy-tér 17.

(Reinhardt-ház.)

Ajánljuk dusan felszerelt áruraktárunkat, hol a legdivatosabb átmeneti könnyű angol felöltöket 40 koronától, valódi panama kalszok 11 koronától, eső gummi kabátok 30 koronától Ia. Fehér és színes ingek 3.50 koronától stb. kapható nagy választékban. 2168

Szolid kiszolgálás! Városi és megyei telefon 765.

HIREK.

Károly Ferenc József

a budai vár lakója.

— *Örnagygyá lép elő a prezumpatív trónörökös.* —

Távíráti tudósítás.

Bécs, június 29.

A magasabb katonai körökkel összeköttetést tartó egyik bécsi lap, a „Zeit“ ma este megjelent számában arról ad hírt, hogy a budai királyi vár állandó lakósa kap. Az említett újság siet megjegyezni, hogy ne bízzák el magukat a magyarok, mert a világon párját ritkító uralkodói lak nem azért lesz népes, mert az udvari politika most már jónak látja Magyarország önállóságát, vagy legalább is Ausztriával való egyenjogúságát azzal dokumentálni, hogy a trónhoz igen közel álló királyi herceget költöztet be a magyar király rezidenciájába, hanem csak egyszerű katonai „kommandirozásról“ van szó, — írja feltűnést keltő híradásában.

A politikai háttér nélküli katonai esemény abból áll, hogy a magyar trón prezumpatív örökös, *Károly Ferenc József* királyi herceg, aki most mint dragonyoskapitány, a Prága melletti *Strandeiss* városkában állomásozó ezredhez tartozik, nősülése után örnagygyá lép elő. Áthelyezik Budapestre és itt mint osztályparancsnok teljesít majd szolgálatot. Lakásául a Várpalota ujonnan épült szárnyát jelölték ki, amelyet azonban csak akkor fognak berendezni, ha *Zita* hercegnő felesége lesz a királyi hercegnek, mert az ő kívánságait tekintetbe akarják venni.

Magas katonai körökben már régebb óta tudták, hogy a királyi herceg legközelebb előlép és meg is indult a kombináció az iránt, hogy melyik garnizonban fogják szolgálattételre beosztani a magyar trón várományosát. Azt is tudták, hogy a hely megválasztása körül a legkülönbözőbb befolyások törekedtek érvényesülni.

Ma tudódott ki, hogy direkt *Ferenc Ferdinánd* trónörökös óhajára Budapestet jelölte ki a király *Károly Ferenc József* állomás helyéül.

— **Vidéki előfizetőinkhez.** Lapunk mai számához kiadónk postalai pénzesutalványt mellékel azzal a kéréssel, hogy azt az előfizetéseknél az érkezők felhasználni.

— Lapunk legközelebbi száma a közbeszélnap miatt szombaton reggel jelenik meg.

— **Az ischli temetés.** *Ferenc Salvátor* főhercegnek korán meghalt újszülött leánykáját, *Agnes* főhercegnőt, mint Ischlből jelentik, nagy ceremóniával temették el. Ma reggel nyolc órakor az ischli császári villa kápolnájában ünnepesen beszentelték. A beszentelést *Löhrmann* dr. udvari lelkész végezte. *Ferenc Salvátor* főhercegen és gyermekein kívül jelen voltak a császári ház összes ott időző tagjai, továbbá nagy számban notabilitások. A kis halottat a beszentelés után átszállították a Szent-Sebestyén-kápolnába, ahonnan délután 5 órakor temették el.

— **A véderőjavaslatok a pénzügyi bizottságban.** *Budapestről* jelentik: A képviselőház pénzügyi-bizottság ma folytatta a véderőreform tárgyalását a javaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta. A részletes vita folyamán több felszólalás hangzott el, amelyekre *Khuen-Héderváry* miniszterelnök válaszolt. Kijelentette, hogy a kormány a választói reformot nem akarja végnélküli terminusig kitolni. — Csak hogy igen lényeges dolog, hogy a reform részletekérdéseinek megalkotásánál a népszámlálás adatai felhasználassanak. Erről gondoskodás történt már is, amennyiben a népszámlálás adatait most dolgozzák fel sürgetően a miniszteriumban. A kormány meg kell hogy tartsa a köteles gondoskodást az ilyen nagyfajosságú és horderejű kérdés elkészítésénél.

— **A vértanu-émlékmű pályázata.** Megírtuk, hogy a veszthely rendezésére kiküldött bizottság elnöke, *Barabás Béla*, a bizottság határozatának megfelelően érintkezésbe lépett a fővárosi művészi és építész körökkel és felkérte azokat, hogy a műemlék elkészítésére kiírandó pályázat feltételeinek megállapítására nyújtsanak segítséget, adjanak tanácsot. Ezt az illető körök meg is ígérték, az Oszágos magyar képzőművészeti társulat *Zala György* szobrászművészt, a „Magyar mérnök- és építészegylet“ *Bálint Zoltán* építész mint rendes, *Jakabffy Zoltán* építész pedig mint póttagot, végül a „Magyar építőművészek szövetsége“ *Pogány Mór* építőművészt küldötte ki mint szakértőket.

A fővárosi művészsakértők közül *Zala György*, *Bálint Zoltán* és *Pogány Mór* ma este 7 órakor *Barabás Béla* dr., a veszthely bizottság elnökének kíséretében megérkeztek Aradra. Az állomáson *Varjassy Árpád* kir. tanácsos, tanfelügyelő, *Lócs Rezső* gazdasági tanácsnok, *Kovács Vince* közmívelődésügyi tanácsnok, továbbá a Kossuth asztaliársaság képviselőjében *Priegl István* dr. *Szántay Lajos*, *Schwarz Zsigmond* és *Nikolics Döme* várták az illusztris vendégeket. Este társasvacsora volt a Vadászúrt éttermében, melyen a fiatalok kivül *Varjassy Lajos* polgármester is részt vett. A művészsakértők holnap reggel 9 órakor tekintik meg a veszthelyet. Délelőtt 11 órakor a veszthelybizottság a városháza tanácstermében teljes ülést tart, melyen a művészsakértők véleménye alapján az emlékmű pályázati felhívásának szövegét véglegesen megállapítják. A gyűlés után bankett lesz a fővárosi vendégek tiszteletére.

— **Eljegyzés.** *Sferdián János* a *Sferdián és Miska* cég társtulajdonosa *Körösbökényről* eljegyezte *Ines* Julikát *Mácsáról*.

— **Angol kommandó egy magyar ezredben.** *Kassáról* jelentik: A 66-ik gyalogezred parancsnoksága Magyarországon eddig páratlan rendeletet adott ki. Ennek értelmében az ezred egy részét angolul kell oktatni. Az ezrednek tetemes része ugyanis Amerikából visszavándorolt ember, ezek még tót anyanyelvüket is elfelejtették és csak angolul tudnak.

— **Ujabb házvétel Aradon.** A nagyváradi házvásárló konzorcium ma megvette *Nemes Géza* *Béni-téri* házat százötvenezer koronáért.

— **Kleptomániás képviselő.** *Koppenhágából* jelentik: Nagy szenzációt keltett itt egy előkelő képviselő örültek házába való internálása. A múlt ülészakon a képviselőknél legkülönbözőbb apró használati tárgyai, zsebkendők, ernyők, sárcipők nap-nap után eltűntek. Eleinte a szolgálatait gyanúsították, de ezeknek ártatlansága kiderült. Később egy előkelő hotelben, hol képviselők is laktak, szintén történtek hasonló apró lopások. A gyanu *Cinde* képviselőre irányt, ki eleinte tagadta tettét, de távollétében házkutatást tartottak lakásán, ahol a lopott tárgyakból egész raktárt találtak. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a képviselő kleptomániás. Különben erre enged következtetni az is, hogy azoknál a pénzügyminiszterektől, hol *Cinde* előkelő állásokat töltött be, hiányt nem találtak.

— **Lift-szerencsétlenség egy szállodában.** *Budapestről* jelentik: Tegnap este a mentőket arról értesítették, hogy a *Rákóczi-ut* és *Csokonay-utca* sarkán levő *Palace* szállodában lift szerencsétlenség történt. A mentők kivonultak, de amikor be akartak menni a szállodába a kapus utjokat állotta és azzal a kijelentéssel, hogy a szállodában semmiféle baleset nem történt nem engedte be a mentőket. Ma reggel ismét hívták a szállodába a mentőket és ekkor kiderült, hogy tegnap a szállodának a liftje a félmeletről leszakadt és vele együtt lezuhant *Waldmann* *Edéné* negyvennégyéves szállodai szobaasszony, aki gerinctörést szenvedett. A szállodai alkalmazottak a balesetet el akarták titkolni a mentők előtt, de az asszony ma reggelre annyira rosszul lett, hogy *Herceg* dr. kerületi orvos utasítására a *Rókus* kórházba kellett szállítani. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Megőrült ló.** *Kecksmétre* írják: Mult hétfőn délután, amikor 3 óra 24 perckor is földrengés volt, a ref. egyház lovai vizért voltak az ártézi kuton. Mikor a hatalmas dübörgés, a földalatti moraj, borzalmasságával kitört, az egyik ló, amely azelőtt is „ideges“ volt, földrengődött és rajta oly féktelen módon tört ki a *hirtelen téboly*, hogy ma reggel le kellett a különben értékes lovat szurni. *Flóris* *Rudolf* m. kir. főállatorvos ebben a különös ügyben, a következőket mondotta:

— Valóság és a tényeknek teljesen megfelelő, hogy a ref. egyház igás lova a *minapi földrengéstől örült meg*. A különben érzékeny lóra ez a félelmetes robaj oly ijesztőleg hatott, hogy a nagy morajtól hirtelen két hátulsó lábára állott, majd földre vetette magát és e közben repedhetett meg agyában a véredény, illetve képződött az u. n. „butacsira“, amelytől megtébolyodott. A lovat azóta erős féken tartották, de miután rajta a téboly oly veszedelmesen tört ki, hogy rugott, harapott, kapálódzott, szóval életveszélyes lett mellette a közelbenmaradás, elrendeltem a ló leszurását.

— **Itélet után című híreinkre a következő sorokat kaptuk:** *Tekintetes Szerkesztőség!* Az „Aradi Közlöny“ mai számában téves közlemény látott napvilágot, miért is kérem a következő soraim közlését: Nem utaztam Olaszországba, hanem leányom anyósának temetésére. Házamat nem őrzik csendőrök. Ellentétek szításában sohasem volt részem; de az igazi béke-

NEUMANN M.

uri szabó, cs. és kir. udv. és kam. szállító.

Férfi-, fiu- és leányka ruhatelepe ARAD.

Külön osztály mérték szerinti megrendelésekre.

Nagyságos Asszonyom!

Tisztelettel van szerencsém értesíteni, hogy Aradon Eötvös-u. 8. sz. alatt (volt Glück-ház) egy a mai kor igényeinek megfelelő, elsősorú

női ruhakészítési divattermet

nyitottam.

2896

érdekében önzetlenül küzdöttem és fogok küzdeni. Kiváló tisztelettel maradtam: Dr. Szabó-renyi Lajos, ev. lelkész.

— **Ertesítés.** Az Aradi Villamossági Részvénytársaság ez utón értesíti a m. t. fogyasztóközönséget, hogy a kábelhálózat mentén július hó 4-től 15-ig naponta déli 12 órától 2-ig az áramszolgáltatás szünetelni fog.

— **Szabó-féle pármái ibolya szappan** a leg-
híromabb mosdószappan azok közt, amiket
eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja
az arcot üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és
férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér mint
egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pár-
mai ibolyaszappan 70 fillér, 3 drb. 2 kor. Kap-
ható Aradon Vojtek és Weisz, Hanzu Nestor
drogustáknál. E szappan egyedüli készítője
Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. 1108

— **Tulzsufolt raktár miatt női bőrtáskák
tenniszverők, sportcikkék, utazó bőröndök
utazó készletek, sétabotok s más cikkeik mé-
lyen leszállított árba lesznek eladva Hegedüs
Gyula kefe, pipere, illatszerek és bőrdíszműáru
kereskedésében Arad, Andrássy-tér 15. Te-
lefon 506.** 228

— **60 kötet könyvet havi 1 K. 40 f.-ért
és 180 hangjegyet havi 2 K. 40 f.-ért ad
kölcsonbe Kerpel Izó kölcsönző-intézete, Ara-
don. Ugyane a cégnél megjelent egy „Bélyeg-
tartó vademeçum”, mely ügyvédeknek nél-
külözhetlen. Ara K. 1.20.** 2322

— **Felhívjuk az olvasó közönség szives figyelmét a Csipke Áruháznak mai lapunkban közzétett érdekes hirdetésére.** 2597

— **Francia illatok legbiztosabb készítője —
háziilag — a illat aroma 1 üveg 60 fillér
Vojtek és Weisznál.** 1450

Készíték a legújabb divat szerint, angol és francia munkákat izléses kivitelben jutányos árak mellett.

A szünetidő alkalmával **tanítványokat elfogadok, a kiket a szabás- és varrásban kiképezek, úgy, hogy itt saját ruháikat elkészíthetik.**

A n. 6. hölgyközönség pártfogását kérve, tisztelettel

Ernstné Glück Hermina.

közökben a magyar aranyjáradék szelvényének beváltására igen tekintélyes volt, a német birodalmi bank által életbeléptetett szigorubb lombard-szabályzatok hatása most mutatkozott erősebben, a mennyiben a német fizetési eszközök tekintetében nagy kereslet mutatkozott. Ez a jelenség a hazai pénzpiacra is előtérbe nyomult, minek az volt a következménye, hogy a Berlinre szóló érováltók árfolyama egészen a mi relációjuk paritátságáig emelkedett. Londonra szóló váltók szintén élénk kereslet tárgyát képezték, ellenben a Párisra szóló érováltókat éppen úgy kímálták, mint eddig. Az érekészlet a múlt évi állásúhoz képest arányban 12.5 millió koronával emelkedett, ellenben az ezüstkuránsok és pénzek készlete 3.4 millióval apadt. A június hó 15-től 23-ig terjedő heti kimutatás adómeates tartalékkal zárult, azonban a küszöbön álló utolsó igényei oly módon látszanak alakulni, hogy a legközelebbi heti bankkimutatás ismét adókételes bankjegyeket és pedig mintegy 150 millió korona értékben fog feltüntetni. A főtanács ülésén ezután egész folyó ügyeket és néhány személyi ügyet intéztek el.

— **A marhasó ára.** A pénzügyminisztérium intézkedése következtében a marhasó ára a magy. kir. sóhivatalnál 1911. évi jul. hó 1 től kezdődőleg 4 fillérrel emelkedett munként, így tehát az ára nem mint eddig volt 10.18, hanem 10.22.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Hivatali tájékoztatás.

Budapest, június 28.

Amerika 1-el magasabb. Hínálát méréselő, vételkódv gyeage, 5 sor mm. 10 fill. olcsóbb.

Az árak 60 kilónként számítva:

Dél	Észak
szarlat	szarlat

Buza 1911. októberre	11.80—11.81	11.71—11.72
Buza 1911. áprilisi	12.17—12.18	11.97—11.98
Rozs 1911. októberre	9.34—9.35	9.37—9.38
Tengeri 1911. májusi	6.3—6.74	6.67—6.68
Zab 1911. októberre	8.03—8.04	8.04—8.05

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés)

Június 28.

Magyar aranyjáradék 4 ⁰ / ₀ ...	111.90
Magyar koronajáradék 4 ⁰ / ₀ ...	91.10
Magyar koronajáradék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ ...	60.25
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀ ...	91.75
Horvát-szlavon földteherm. kötvény ...	94.—
Magyar nyerekménysorsjegy kölcsön ...	220.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön ...	150.—
Osztrák járadék papírban ...	92.45
Osztrák járadék ezüstbe ...	96.10

Elutazás előtt

óvja meg ruháit

Moly-kár ellen

az éveken át kipróbált és egyetlen bizios hatású

„RADICAL“

molyirtó porral, kapható —.80, —.50 és 1 koronás dobozokban
∴ kizárólag ∴

HÁNZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer-János-u. 2.

Évente sok pénzt takarít meg, ha Drogeria szükségletét állandóan fenti cégnél szerzi be. — Gyógyárak, kötszerek, háztartási cikkek, illatszerek, valódi és saját gyártmányu kölni-vizek, finom szappanok, arc-cremek, szájjvizek, fogpaszták. — Nagy választék fésűk, hajtűk és hajkefékben

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Az osztrák-magyar bank.** Az Osztrák-magyar bank főtanácsa az év első felében ma tartotta utolsó ülését, a melyen ez időszak üzleti eredményéről részletes jelentést terjesztettek be. Megállapították, hogy az elért eredmények a félévi kapun kifizetésére szükséges összeget mintegy 4 millió koronával fölülbaldták ugyanarra, hogy a félévi osztalék kifizetésének semmi akadálya sem volt. A vezértitkár jelentéséből főlemlitendő, hogy az ország pénzügyi viszonyai normálisan fejlődnek és az új berendezkedésnek megfelelően a nagyobb esedékességek többnyire nagyobbak, mint a múlt év hasonló időszakában. Nevezetesen ez év január 2-ától 478 millió koronával több váltót számítottak le, mint az 1910. év első felében. Igen élénk volt a forgalom az utóbbi időben a külföldre szóló érováltókban. Eltekintve attól, hogy június hónapban az állami szükséglet külföldre szóló fizetési esz-

KERESSÜK MINDENBEN A LEGJOBBAT!

Legyünk óvatosak az egészséges ivóvíz választásánál, igyunk és kérjük természetes sámindeüt — **Szántói** természetes sámindeüt — vanyuvizet, mely gazdag, természetes szensavtartalmánál és rendkívül szerencsés vegyi összetételénél fogva igen kellemes ízű, az egészségre nézve, hasznos, elsősorú.

ASZTALI és GYÓGYVIZ.

Bornak: FÜSZER.
Betegnek: GYÓGYSZER. 2847
Egészségesnek: OVSZER.

Főraktár: ARADON ÉLES ÁRMIN fűszerkereskedőnél.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel- lékállomás)	151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	151
Nyomda	151

**SALAMANDER
cipők elárusítása.**

Engelhardt-féle Kneip

SZANDAL-CZÍPŐK

1216 már megérkeztek.

Óriási választék tennisz-czipőkben.

A n. 6. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányu cipők aradi kizárólagos egyedárusítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételárak pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt Egységárak: Hölgyek és urak részére 16 K. 50 f. luxus kivitel 20 . 50 .

WEINBERGER JANOS, ARAD

elsőrendű cipőáruháza.

Tessék a kirakatot megtekinteni. Telefon 312 száma.

Osztrák járadék aranyban	116.50
Osztrák koronajáradék 4%	92.25
1880. évi osztrák államsorsjegy	161.—
Osztrák-magyar bankrészvény	19.42
Magyar hitelbank-részvény	884.50
Osztrák hitelintézeti részvény	661.—
Osztr.-magy.-államvasúti részvény	768.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.—
Német birodalmi márka	117.57 1/2
London vista	240.15
Páris vista	194.87 1/2
20 márkás arany	28.50

A Temesvári Lloyd-Társulat.

terménycsúcsokának hivatalos árjegyzése

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonkénti korona értékben.)

1911. Jun. 28

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	11.25—11.30
76	11.30—11.40
77	11.40—11.50
78	11.60—11.60

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos	11.10—11.20
Róza	8.26—8.80
Arpa	8.00—8.1
Zab	8.50—8.60
Tengeri	8.75—8.80

Budapest-Kőbányai sertéskereskedelem

— Jun. 28. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 ktló grammal felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammal felüli súlyban 168—170 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 171—174 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig.

Sertéselészám: jun. hó 25. napján volt készlet 27976 darab, jun. 26. napján felhagyatott 250 darab, jun. 26. napján elszállított 464 darab, június 27. napjára maradt készletben: 27782 darab. A készlet sertés éllet transzáta nyugodt.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1911. június 29 én csütörtökön.

Délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárrakkal:

Sárga lilium,
vidéki történet.

Este 8 órakor rodes helyárrakkal:

Gál Gyula, a budapesti Nemzeti Színház művészének felléptével:

Elnémult harangok.

Színmű 4 felvonásban. Írta: Malonyai Dezső és Rákosi Viktor.

S Z E M É L Y E K:

Simándy Pál	Keszler Ede.	Kovács móc	Keller I.
Todorescu	Gál Gyula.	Gáspár móc	Vihari Béla.
Zalatnay	Várnay Jenő.	Petró	Vass Jenő.
Papp Mózes	Herold E.	Todorescu F.	Kaplnay J.
Benedek	Kulcsár L.	Todorescuné	Benkő L.
A harangozó	Szabó L.	Kisó	H. Harmath.

Kezdete este 8 órakor.

URANIA

mezőfőnykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma, csütörtökön 1911. június 29.

1. Tarantói képek. Látványosság. — 2. A rikkancs. Dráma — 3. A szerencsétlen véletlen. Bohózat. — 4. Szövetség és szerelem. Dráma. — 5. Dühöngő részeg. Bohózat. — 6. Holt város. Szenzációs dráma. — 7. Baudi hipnotizál. A kis Abelard mókáiból. — 8. A Viribus Unctis dreadnought vízrebocsátása. Eredeti felvétel a triezsi ünnepségről.

Előadások a. n. 2 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Rubátár. — Buffet.

As előadások tartama 2 óra.

As előadásra bármikor be lehet menni.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma, csütörtökön 1911. június 29-én:

1. Palermó. Természet után. — 2. Kényszerházasság. Vigjáték. — 3. A szappan buborék. Érdekesítő színmű. — 4. A rettenetes unokaöcs. Pompás bohózat. — 5. Betörő a csapdában. Izgalmas dráma. — 6. A cigányleány. Korkép a cigányok életéből. — 7. Az angol királyi pár megkoronázása. — 8. Figaró házassága. Humoros kép.

Előadások délután 3 és fél órától.

Utolsó előadás este 11 óráig.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-és hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél.

Saját zenekar.

NYILTÉR.*

Zám (Hunyadmegye)

Klimatikus üdülőhely. Vasutállomás. Posta, távirda Interurban. Telefon a szállodában.

Remek park áll vendégeim rendelkezésére. — Gyönyörű kiránduló helyek. Fenyves és bükkerdők a szállodától 10 percnire.

Hideg és meleg fürdők a szállodában, valamint fürdés a szabad Marosban kellő felügyelet mellett.

Pensio 5 korona naponta, melyben foglalattik lakás, elsőrendű étkezés, világítás. Gyermek 10 éven alul a felét fizetik.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Schmidt Antal,

szállodás.

2581

Világhírű
amerikai
és angol

sandalcipők

óriási választékban, előnyös
gyári áron árusít, csak

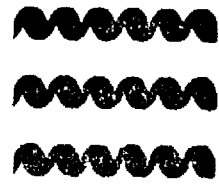
Kutányi J.

Arad, Vörösmarthy-utca 1. Telefon 335.

MEGNYILT

Arad, Szabadság-tér 18.

B

O

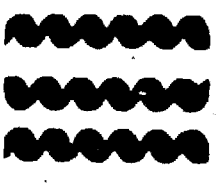
U

R

B

O

N

színes vagy vízi nyomás nélkül, teljesen maradvány és hammentes, ami által teljesen ártalmatlan.

Gyári raktár nagyban és kicsinybeni eladásra

HUSSERL M.

dohánykülönlegességi tőzsdéjében.

Szivarkahüvely
Verge szivarka-papír.

Apró hirdetések.**Használt írógépek**

gyártmány javított állapotban bármilyen olcsó árban kiárúsíthatnak. Lukács Rózsa, írógéptulajtos Luther Márton-utca 1. szám. 2426

Jó házi koszt

kapható házban és házon kívül, Boros Béni-tér 7. sz. Ugyanott egy új két ajtós jégszekrény eladó. 2859

Zülzfa

hulladék, kemény, száraz, fél öl hat korona a Maros-parton a Választó- és Uj-utca között csak egy pár napig. 2812

Kétféle munkáslapok és könyvecskék.

A zsebkönyvecskék erős vászonkötésben, javított új, célszerű vonalozással 1 koronáért, puha vászonkötésben 60 fillérért kaphatók Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében, Andrassy-tér 16. Telefon 517. 555

Kereskedelmi iskolai tanuló

2 havi szünetre gyakornoki állást keres. Cim a kiadóban 2834

Földszintes,

modern 4-5 szobás lakóházat keresek megvételre, Andrassy-ut közepében. Ajánlatokat ár megjelöléssel a kiadóba kérek. 2264

Alkalmi vétel

alig használt salon berendezés, valamint úri és vendégszoba bútorok elköltözés végett legolcsóbb ár mellett kaphatók. Tudakozni Rubinstein Mór szállítónál. 2806

Két jökházból való

erkölcsös fiu tanulónak felvétetik. Kohn Armin és Fivére üvegnagykereskedő cégnél Eötvös-utca 2858

Csemegének

és befőzések való meggyet, és barackot ajánl: Zülzer Lipót, Kecskeméti. 2854

Román községben

jóforgalmu 17 év óta fennálló vegyes kereskedés házzal együtt eladó. Bővebbet Pollák Lipót Főnlak Temesén. 2857

Nagy gyakorlattal bíró egyén

soffőri állást keres június 1-ére. Cim a kiadóhivatalban. 2866

Kiadó lakás és butorozott szoba

Egy 3 utcai szoba és alkoból álló lakás az első emeleten, és hozzávaló mellékhelyiségekkel a Szt. Pál-utca 8. sz. házban augusztus hó 1-re kiadó. Ugyanott az első emeleten egy kényelmes két ablakos butorozott utcai szoba külön bejárattal július hó 1-re kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál a házban. 2777

Tanuló

szonnal felvétetik Guttman és Berger úri divatüzlet, Arad. 2852

Könyvkötészetünkben

egy tanuló és egy tanuló leány fizetéssel felvétetik.

A világhírű amerikai

"Vera" cipők Aradon egyedül Buchsbaum és Társa cégnél szerezhetők be, kinek sikerült az egyedárusítást urak, hölgyek és gyermekek részére megszerezni. 1921

Két intelligens fiu

tanulónak felvétetik azonnal, vagy az iskolák végeztével. Dürr Gusztáv csemege, fűszer, ásványvíz kereskedésében Aradon. 2225

Zsuster köpenyek

18 koronától feljebb, fekete, szürke és tegethof színben minden nagyságban kaphatók Hoffmann Sándor cégnél, Színház-épület. 1941

33111-911. IV. c.

Hirdetmény.

A m. kir. pénzügyminiszterium 72012-911. számú rendeletével az aradi m. kir. sóhivatalnál a sóárakat 1911. év július 1-től 1912. évi június 30-ig a következőkben állapította meg:

- a) a konyhasó a sóhivatalnál 100 kgm. 21 kor. 84 fill.,
- b) konyhasó a teljes vasuti kocsik rendelésnél a vasuti állomáson átvéve 100 kgm. 21 kor. 56 fillér,
- c) marhasó a sóhivatalnál 100 kgm. 10 kor. 22 fillér,
- d) marhasó teljes vasuti kocsik rendelésnél a vasuti állomáson átvéve 100 kgm. 99 fillér

Aradi m. kir. pénzügyigazgatóság. 2875

Mindenki csak

Floor Polish-t

kérjen, mert a

- Floor Polish butor beeresztő fényesítő,
- Floor Polish parketta és festett padló fényesítő,
- Floor Polish bőr butor fényesítő,
- Floor Polish linoleum fényesítő,
- Floor Polish lószerszám puhító és fényesítő,
- Floor Polish cement és mozaik fényesítő,
- Floor Polish sok egyéb másra kitűnő szolgálatot tesz

Kapható öt színben: fehérben, sárgában, barnában, mahagoniban és feketében 4, 2 és 1 koronás, valamint 50 filléres dobozokban

Németh J.

festék nagykereskedésében

Aradon. Főüzlet: Lázár Vilmos-u.
Fióközlet: Árpád-tér 5. szám.

Városi és megyei telefon 819. szám.

Vidéki megrendelések gyorsan és kielégítően lesznek elszállítva. 2383

Nyaraló a szőlőben.

Közvetlen a h. m. vasut megállójánál a nyári időszakra

kiadó

egy uri nyaraló teljes berendezéssel, zongora használattal. Ugyanott eladó 25 hold termés-en levő szőlő tetszésszerű részletekben igen kedvező részletes 6 évi megfizetésre. Mindenről felvilágosítást ad

Kászonvi Aradköviben. 2498

Fischer Armin

szobafestő és mázolómester
Vörösmarty-utca 8. sz.

Elvállal szobafestő és mázolómunkákat legegyszerűbb kivételtől legdrágábbig, továbbá természetes fautáztatásokat (florederozást) színes üvegekkel kirakott gipszfestést úgy helyben, mint vidéken. 101

Költözők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket **csillárokkal**

együtt kedvező ártételek mellett szerel és szállít. 1789

KOCH DÁNIEL

villamoscsengő és telefonberendezési vállalat
Arad, Deák Ferencz u. 42.

Magán-detektív

és felvilágosító intézet

Arad, Forray- és Rákóczi-u. sarok.

Elvállalok bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben

■ kutatásokat ■

személyek, lakások, üzletek, avagy alkalmazottak feltűnés nélküli megfigyelését, eittunt egyének zsebkönyv

kinyomozását

bel- és külföldön. — Levélbeli meg-hívásokra bárhol megjelenek. — Titkos intézkedés. — Válaszbélyeg.

Vezető: Fodor A.

938/2—1911. végr. sz.

Hivatalból.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy az aradi kir. bíróság 1911. V. 938/2. számú végzése által G. Geiringer S. C. weni cég végrehajtató javára 222 kor. 20 fill. tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le és felülfogott és 689 kor. becsült bútorok és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak. Ezen árverés Reinhart Fulöp 862 kor. követelése és járuléka erejéig is elrendeltetik.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon Tököllyi-tér 7. sz. a. leendő összkölésére 1911-ik június hó 30-ik napjának délután 2 óra határidőül kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg; hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet érőnek becsáron alul is eladotni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Kelt Aradon, 1911. június hó 15. napján.

Györffy Arnold,
Bírósági végrehajtó.

Uj főzelékek!

Ajánlok elsőrendű zöldbor-
sót 24. — Zöldbabot gyöngé
30. — Viaszbabot 30. — Első-
rendű teljesen érett paradicsó-
mot 48. Uj fejes káposzta:
nagy kemény fejek 20. Uj bur-
gonya sárga vagy rózsza 16.
Uj karaláb nagy 4, vörös-
hagyma 16, spenót 36 fillér-
ért csomagolás nélkül, vasutra
vagy postára szállítva kész-
pénz vagy utánvétellel. — Ismét
eladóknak árengedmény. 2717

Horváth Nagy Fiume.

Fürdő!

a Simay gőzfürdőben levő

uszoda

a nagyérdemű közön-
ség rendelkezésére áll
déli órától fogva.

Idényjegy 20 korona.
10 drb. abonnamá 4 kor.
4 drb. abonnamá 2 kor.

Gyermekek uszásra
tanításáért és azok
részére 20 K.
Telefon 688. szám.

Eladó vendéglő és ház.

Mindszenton, a főutcán levő
negyven év óta fonaló nagyven-
déglőmet összes berendezéssel,
házzal együtt — más vállalatmiatt
— örök áron eladom, esetleg
haszonbérbe kiadom.

A vendéglő áll: 1 nagyterem, 1 kisterem
1 söntés, üvegezett folyosó, fásított kert-
helyiség, szalétil, fedett kuglizó, 2 teke-
asztal (egyik új); továbbá 6 szoba, 1 téli
és 1 nyári konyha, éléskamra, magtár, jég-
verem (jéggel), istálló, kóré, 2 nagy pince,
stb. stb.

Saját acetilén világítás és
Vízvezeték a házban!

Komoly vevőknek vagy bérbe venni szán-
lékozónak szívesen ad bővebb felvilágosi-
tást a tulajdonos 2872

Zánthó Kálmán
vendéglős
MINDSZENT.
Csongrád megye

Telkek eladása!

Gáj külvárosban: **Legelő-
sor, Temető és uj-utcai**
saroktelkek kisebb-nagyobb rész-
letekben

eladó.

Felosztási tervzet és bővebb
felvilágosítást ad:

Probst Mihály
építész, Ferdinánd-utca 1a.

Csatlós András

műbutor-asztalos

Arad, Fejsze-utca 6. sz.

(Saját ház.)

Elvállal megrendelésre minden-
nemű szalon, ebédlő- és hálószoba
berendezéseket a legpontosabb ki-
vitelben, a legmodernebb styl sze-
rint. — Kész butor állandóan rak-
táron. Számos megrendelést kér,
kiváló tisztelettel

CSATLÓS ANDRÁS

műbutor-asztalos

ARAD, Fejsze-utca 6-ik szám.

Műhely áthelyezés!

Értesitem a n. é. közönséget
és a t. ügyfeleimet, hogy **Wesselényi-**
utca 1. szám alatt volt

asztalos műhelyemet **Deák**
Ferenc-utca 33. szám alá.
helyeztem át.

A nagyérdemű közönség to-
vábbi szives pártfogását kérve,
maradok kiváló tisztelettel

Olmützer Károly
épület és butorasztalos.

Gutman József

szerelő mester

Arad, Weitzer János-utca 2 sz.

Elvállal vízvezeték és csa-
tornázás berendezéseket.

Minden rendszerű closet-, fürdő-,
mosdó-, szivattyu és kiöntő szere-
lést, ugy helyben, mint vidéken a
legmérsékeltébb árért.

Javítások szakszerűen
eszközölnének.

Mintaraktár a házban.
Az eddig teljesített munkákról
a legjobb referenciákat szolgál-
hatom.

Mindennemű uj gabonaszákak.

Telefon 594.

Telefon 594.

Ponyva és zsákkölesző intézet.

Használt liszt- és korpaszákak vétele és eladása.

BRAUN MIKSA

kender-, len- és jutaáru kereskedése

Aradon, Boros-Béni-tér 2. szám.

Raktáron viszonteladásra:

Zsákak	Fonó kender	Csomagoló vászon
Ponyvák	Szőlőkötöző fonal	Dohányzsineg
Lópokrácok	Zsákszineg	Hevederek
Szalmaszákak	Csomagoló zsineg	Szőlőtáposó
Kötélárak	Szürkefonal	Kévekötél

2885

Vizmentes- és nyersponyvák.

Eladó korcsma- üzlet.

Egy jóforgalmu, egész város rész-
ben egyedül álló, jól berendezett
korcsma pincével, 3 holdas veté-
ményes kert és fedett tekepálya
más vállalkozás miatt azonnal eladó.

Ugyanitt jókarban levő

transport-hordók

50—800 literig teljes pincefelsze-
reléssel együtt eladó. — Bővebbet
Zimándi-utca 2. sz. alatt (vasúti
uj fűtőház mellett). 2757

Egy könyvelőt

keresek Nagy-Kikindai

sör üzletemhez, aki a

kettős könyveléshez ért,

magyar-német levelező.

A sör üzletben jártas

előnyben részesül. Aján-

latok Kaufmann Lajos-

hoz Vinga, küldendő. 2884

Használt

ólm

megvételre keresetők

Különösen pékek

figyelmébe ajánlva.

Mikes Kelemen-utca 52.
sz. alatti ezelőtt Staudt-féle
ház azonnal nagyon kedvező
feltételek mellett eladó, vagy
július hó 1-től egészben avagy
lakrészenként bérbeadó. A ház-
ban levő üzlethelyiség kapcsola-
tos egy pékműhelynek szol-
gáló épületrészszel, — mely
megfelelő kemencékkel fel van
szerelve.

Bővebb felvilágosítás szereshető:

Dr. Kuttu Alfréd

ügyvédi irodájában, Hasszinger-
utca 8. sz. a. 2882

Napernyők óriási választékban, fekete félselyem ernyők 1.95.

Versenyen kívüli árak!

Selyem tafet-szoknya minden színben 5.50
Moire selyem-szoknya fekete is ... 3.90
Mosó alszoknyák minden színben ... 1.60
Reformfűzők legújabb szabás ... 3.50

Nyári keztyük 20 krajcártól feljebb.

Remek szép réz karnis 1.75 a kirakatban
latható. Vitrage rud 15, 18, 25 krajcár.

Csipke maradékok félárban.

Fehér, fekete, krems, drapp, csipkék és
betétek 50% árleszállítással kiadva,
amig ezen készlet tart. — Megtekinthető
vételenyszer nélkül.

150 dr. blouse érkezett! reklám ára 1.45. Szabad-
ság-téri oldalon levő kirakatban megtekinthető.

... Remek szép férfi ...
nyakkendők és férfi
ingek nagy válasz-
tékban. ...

Női ingek, corsettek, nadrágok és szok-
nyák chiffonból és batisztból nagy válasz-
tékban.

Csipkeszövetek 30 krajcártól
feljebb nagy választékban.

Csipkefüggönyök aj-
tóra és ablakra 35
krajcártól kezdve.

Kérem a kirakatokat
... megtekinteni! ...

HOFFMANN SÁNDOR ARADON, SZINHÁZ-ÉPÜLET.

Fehér himzett batisztok 45 krajcártól fel-
jebb remek mintákban. 1901

Kérem a kirakatokat
... megtekinteni! ...

Legújabb! Marquissette grenadin minden színben 90 krajcár.

Radó Gyula

≡ új divatháza ≡

!! Arad, Andrassy-tér !!
!! Weitzer-utca sarkán !!

Gyászruhák és gyászblusok.

≡ ≡ Rendkívül nagy választékban. ≡ ≡

Szabott árak!

Elismert legjobb szabásu divatblusok.

Pongyolák, jupponok,
Kész lüster és vászon costümök,
Kész batist ruhák,
Lüster-, selyem- és gummi-
köpenyegek,
Női divat aljak